

Redegørelsesbilag Evaluering af planloven m.v. 2021

Marts 2021

Bilag 1

Redegørelsesbilag
Evaluering af planloven m.v. 2021

Marts 2021

Bilag 1 til Evaluering af planloven m.v. 2021

Bolig- og Planstyrelsen
Landsplanlægning & Tilsyn

www.bpst.dk

Layout og grafik: Bolig- og Planstyrelsen
Fotos: Unsplash og Colorbox

Publikationen kan hentes på
www.planinfo.dk

Indhold

Kapitel 1 Indledning	4
Kapitel 2 Grøn omstilling, bæredygtighed og styrket natur	6
Kapitel 3 Gode rammer for landsbyernes og landdistrikternes udvikling	12
Kapitel 4 Byudvikling og omdannelse af eksisterende byområder	28
Kapitel 5 Nye udviklingsmuligheder ved kysterne og for turisme	38
Kapitel 6 Gode rammer for virksomheder i byerne	50
Kapitel 7 Landsplanlægning og samarbejdet med kommunerne	56
Kapitel 8 Mere enkel og strategisk planlægning i kommunerne	64
Kapitel 9 Digitalisering af planer og data	68
Kapitel 10 Klagesystemet	74

Indledning

Datakilder og metode

Dette bilag til evaluering af planloven m.v. 2021 indeholder en redegørelse for oplysninger om kommunernes anvendelse af ændringerne i planloven m.v. fra medio 2017 til medio 2020. De følgende kapitler knytter sig til de tilsvarende kapitler i evalueringsrapporten.

Afrapporteringen af kommunernes anvendelse af ændringerne i planloven fra medio 2017 til medio 2020¹ sker på baggrund af oplysninger hentet fra offentligt tilgængelige data i:

- [Plandata.dk](#)
- [BBR](#)
- [CVR](#)
- [Kortforsyningen/Geodata generelt](#)
- [Danmarks Statistik](#)

Plandata.dk indeholder oplysninger om planer m.v., der er tilvejebragt efter planloven, blandt andet kommuneplaner, lokalplaner og landzonetilladelser (i det følgende kaldet registerdata). Bolig- og Planstyrelsen² er systemansvarlig for drift og vedligeholdelse af Plandata.dk, mens oplysningerne i Plandata.dk tilvejebringes gennem kommunernes løbende indberetninger af fysiske planer og landzonetilladelser.

Derudover bygger redegørelsen på informationer om kommunernes planlægning fra den løbende dialog, som Bolig- og Planstyrelsen har med kommunerne om deres kommune- og lokalplanlægning og fra tilsynet med de nationale interesser.

På de områder, hvor der ikke findes offentligt tilgængelige data, er der i oktober 2019 gennemført en kvantitativ og kvalitativ spørgeskemaundersøgelse om anvendelsen af de nye muligheder i planloven (kommuneundersøgelsen). 90 ud af 98 kommuner har besvaret kommuneundersøgelsen, hvilket vurderes som tilfredsstillende i forhold til repræsentativitet. Kommunerne er af hensyn til at sikre en ensartet besvarelse blevet bedt om oplysninger om anvendelsen af de nye muligheder inden for en periode på to år fra lovens ikrafttræden.

¹ Som led i aftale om "Danmark i bedre balance – Bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet", 2016, mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti er det aftalt, at planloven m.v. skal evalueres inden 1. juli 2020.

² Ansvar for planlovsområdet er ved kgl. resolution af 21. januar 2021 overført fra erhvervsministeren til indenrigs- og boligministeren. Erhvervsstyrelsens opgaver på planlovsområdet er i den forbindelse overført til Bolig- og Planstyrelsen.

For at belyse kommunernes landzoneadministration yderligere, er der bl.a. gennem workshops indhentet oplysninger fra fem repræsentativt udvalgte kommuner, med geografisk og demografisk spredning. Formålet har været at få belyst, hvordan de nye regler på landzoneområdet har været anvendt. Kommunerne er udvalgt i dialog med KL og består af Holbæk, Jammerbugt, Lolland, Vejle og Aalborg kommuner.

For så vidt angår oplysninger i Plandata.dk bemærkes, at forskelle i indberetningspraksis hos kommunerne kan betyde, at kvaliteten af tilgængelige data varierer. På nogle af de belyste områder er informationer fundet ved maskinelle fritekstsøgninger i meget store datamængder i Plandata.dk. Disse søgninger har potentielt ikke fanget alle tilfælde inden for et givent emneområde. For så vidt angår informationerne i kommuneundersøgelsen er disse i et vist omfang baseret på kommunernes skøn. Endelig bemærkes, at for en del af ændringerne af planloven i perioden 2017-20 foreligger der på nuværende tidspunkt ikke eller kun i begrænset omfang data om kommunernes anvendelse af reglerne.

Grøn omstilling, bæredygtighed og styrket natur

PLANLOVEN 2017 – 2020

Med planlovsændringerne de senere år har kommunerne fået en række nye muligheder for at styrke sammenhængende natur og skabe bedre rammer for grøn omstilling. Det gælder bl.a. i forhold til planlægning for vindmøller, forenklet planlægning for Grønt Danmarkskort og fokus på realisering heraf samt forebyggelse af oversvømmelser og erosion, se herom i [bilag 2](#) til evaluering af planloven m.v. 2021.

Ny mulighed for planlægning for vindmøller på land

(Bekendtgørelse nr. 923 af 6. september 2019)

Ændring og formål:

Energiaftalen mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet fra juni 2018 gav anledning til en ændring, der skulle give kommunerne nye muligheder for planlægning af vindmøller på land. Bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller er revideret på baggrund af Energiaftalen. Med bekendtgørelsen, der trådte i kraft september 2019, er den hidtidige højdebegrænsning på 150 meter for vindmøller på land ophævet. Ændringen indebærer, at kommunerne kan beslutte, hvor høje vindmøllerne kan være i et givent område. Kommunerne skal i planlægningen fortsat tage hensyn til naboer, natur og landskaber m.v.

Anvendelse af muligheder:

Der er ikke siden de nye reglers ikrafttræden i september 2019 vedtaget lokalplaner, som giver mulighed for vindmøller over 150 m. Det skal ses i lyset af, at planlægning for høje vindmøller er en proces, der tager tid.

Energiaftalen fra juni 2018 slår fast, at partnerne er enige om, at antallet af landvindmøller skal mere end halveres. Det indebærer, at antallet af landvindmøller reduceres fra de nuværende ca. 4.300 til maksimalt 1.850 i 2030. Juni 2020 er der indgået Klimaaftale mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet, hvor partierne er blevet enige om, at tidspunktet for, hvornår landvindmølleloftet fra Energiaftale 2018 skal være opnået, udsættes fra 2030 til 2040.

Justering af Grønt Danmarkskort og nedsættelse af naturråd

(§ 11 a, stk. 2 og stk. 4-5)

Ændring og formål:

Reglerne for udpegning af Grønt Danmarkskort blev ændret i 2017, så udpegning af naturområder og udviklingsområder i kystnærhedszonen blev koblet sammen (se afsnit om udviklingsområder i kapitel 5). Det blev gjort for at sikre samtidighed i udpegningerne og for at undgå overlap mellem områder, der er udpeget til udviklingsområder og Grønt Danmarkskort. Derudover blev kommunernes planlægning for naturbeskyttelse og udpegning af Grønt Danmarkskort samlet i ét plantema for at forenkle kommunernes opgave på naturområdet. På baggrund af regelændringen udsendte det daværende miljø- og fødevarerministerium i 2017 en vejledning om udpegning af Grønt Danmarkskort og naturbeskyttelsesinteresser i kommuneplanen.

Samtidig blev kommunerne pålagt at etablere 20 lokale naturråd til at vejlede kommunerne om udpegning af Grønt Danmarkskort. I den forbindelse blev der udarbejdet en bekendtgørelse om etablering af lokale naturråd og en tilhørende vejledning, der skulle tjene som inspiration for kommuner og lokale naturråd.

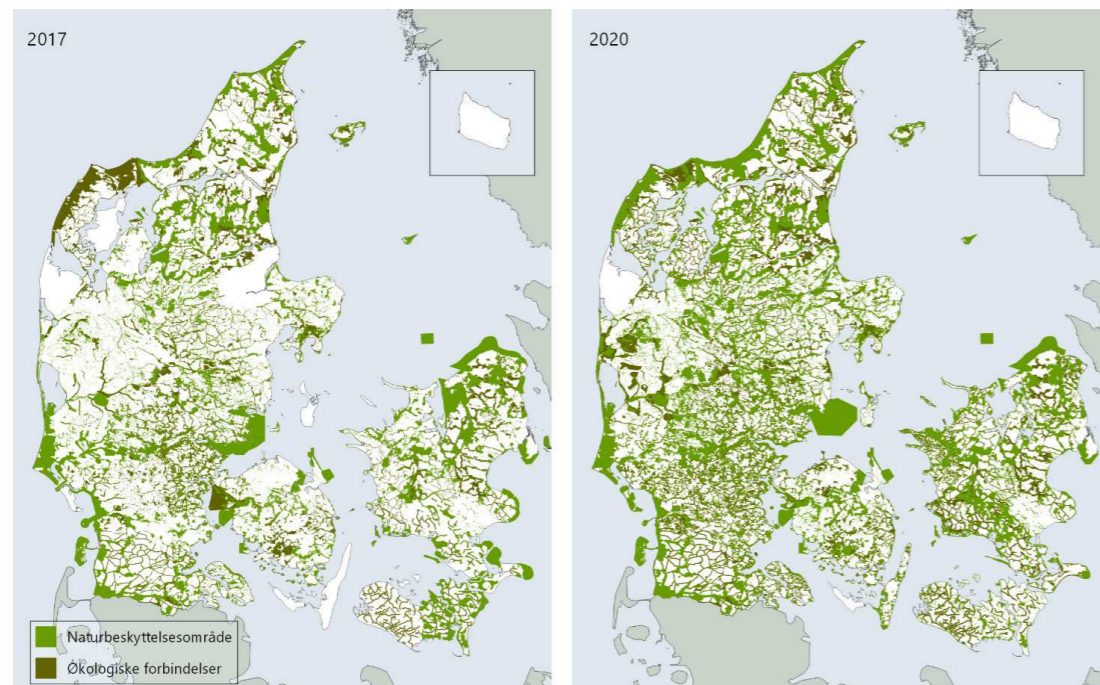
Anvendelse af muligheder:

Det fremgår af Plandata.dk, at 93 ud af 98 kommuner har udpeget naturbeskyttelsesområder (inkl. potentielle naturbeskyttelsesområder) i deres kommuneplaner, og 89 ud af 98 kommuner har udpeget økologiske forbindelser (inkl. potentielle økologiske forbindelser). Se kort 2.1.

Landets kommuner har inden januar 2018 nedsat i alt 20 lokale naturråd. De 20 lokale naturråd har inden juli 2018 skulle bistå kommunerne med udpegninger til Grønt Danmarkskort. Naturrådene var bredt sammensat og repræsenterede bl.a. lodsejere og grønne organisationer. Ultimo 2018 samlede KL de 20 naturråds anbefalinger ('Naturråd og Grønt Danmarkskort', KL 2017). Af opsamlingen fremgår det, at 12 lokale naturråd anså det for afgørende for Grønt Danmarkskorts succes, at der blev gennemført en tidlig dialog med lodsejerne før udpegningen. 8 lokale naturråd anså inddragelse af lodsejerne i implementeringsfasen for at være afgørende for værdien af udpegningerne. KL har oplyst, at der i samtlige 20 lokalråd har været lodsejere repræsenteret, som dermed har haft indflydelse på naturrådernes anbefalinger til kommunerne.

De lokale naturråd har været nedsat på tværs af flere kommuner, og deres anbefalinger til udpegning af Grønt Danmarkskort går på tværs af kommunegrænserne. De lokale naturråds anbefalinger blev givet medio 2018 og skulle derefter lægges til grund for kommunernes planlægning. Det er op til kommunerne at indarbejde de lokale naturråds anbefalinger og gå i dialog med lodsejere i kommunens videre planlægning. Det er en planlægning, som for størstedelen af kommunerne ikke er afsluttet.

Kvaliteten af Grønt Danmarkskort afspejles ikke kun af kortudpegningerne, men bl.a. også ved en redegørelse i kommuneplanen, der beskriver grundlaget for udpegningerne og en prioritering af naturindsatserne i de udpegede områder mm. På baggrund af registerdata fremgår det, at 36 af landets 98 kommuner har revideret deres kommuneplan, siden planlovsændringen trådte i kraft den 15. juni 2017. Eftersom størstedelen af landets kommuner således endnu ikke har udarbejdet og vedtaget kommuneplaner efter ikrafttrædelsen af reglerne i 2017, er der endnu ikke tale om en fuld implementering af Grønt Danmarkskort.

Kort 2.1: Kortlægningen viser for henholdsvis 2017 og 2020: kommunernes registrering af de kortgrundlag, der tilsammen udgør udpegninger til Grønt Danmarkskort. Af kortet ses det, at det samlede areal, der er udpeget til Grønt Danmarkskort, er forøget. Kilde: Kommunernes oplysninger i Plandata.dk

Redegørelseskrav til Grønt Danmarkskort

(§ 11 e, nr. 3)

Ændring og formål:

Som led i at sikre en realisering af Grønt Danmarkskort blev der i 2020 tilføjet et krav i planloven til kommunerne om at redegøre for, om den planlagte udvikling af naturområderne i kommuneplanerne og Grønt Danmarkskort er realiseret. Denne ændring blev foretaget som opfølgning på Aftale om udlæg af sommerhusområder og styrket naturhensyn af 19. december 2018 mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance. Med denne regelændring blev fokus på kommunernes realisering af Grønt Danmarkskort styrket.

Af aftalen fremgår det desuden, at der stilles krav om, at før et udviklingsområde udpeget i kystnærhedszonen kan træde i kraft, skal der i den pågældende kommune være vedtaget et Grønt Danmarkskort. Kravet blev herefter fastsat som et vilkår i bekendtgørelsen om landsplandirektiv 2019 for udviklingsområder, hvoraf det fremgår, at udpegningen af udviklingsområder først kan træde i kraft, når der for kommunen foreligger en endeligt vedtaget og offentliggjort planlægning for Grønt Danmarkskort, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 15, efter anbefalinger fra det lokale naturråd, og ikke omfatter arealer, som kommunalbestyrelsen har udpeget til Grønt Danmarkskort. Dette for at styrke paralleliteten mellem udpegning af Grønt Danmarkskort og udviklingsområder i kystnærhedszonen.

Anvendelse af muligheder:

Ændring af redegørelseskravet er trådt i kraft 1. april 2020 og vil blive implementeret i forbindelse med kommunernes revision af deres kommuneplaner.

Ophævelse af tilslutningspligt til varmeforsyning i lokalplaner

(§ 15, stk. 11)

Ændring og formål:

Som opfølgning på Energiaftalen fra juni 2018 blev planloven ændret for at imødekomme ønsket om at modernisere varmesektoren. Med virkning fra januar 2019 blev kommunernes mulighed for i nye lokalplaner at kræve tilslutning til kollektiv varmeforsyning, som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse, ophævet. Formålet var at sikre, at forbrugerne ikke længere kan pålægges at bidrage til et kollektivt varmeforsyningsanlæg, selvom forbrugerne ikke aftager varmen eller naturgassen, og selvom der måtte være alternative og eventuelt billigere opvarmningsmuligheder.

Anvendelse af muligheder:

Ændring af reglerne trådte i kraft den 1. januar 2019 og gælder for lokalplanforslag, der er offentliggjort efter denne dato. Af energiaften fremgår det, at konsekvenserne for ophævelse af eksisterende tilslutningspligter i allerede vedtagne lokalplaner skal analyseres. Denne analyse er foretaget af Energistyrelsen (Modernisering af varme-sektoren - Sammenfatning af resultater). Analysen konkluderer, at en ophævelse af de eksisterende tilslutningspligter vil have begrænset indflydelse på forbrugernes valg af forsyningsform. I analysen er dog ikke indregnet prisfald for individuelle varmepumper som følge af teknologiudvikling eller eventuelle reduktioner i elvarmeafgiften.

Gode rammer for landsbyernes og landdistrikternes udvikling

PLANLOVEN 2017 – 2020

Med ændringen af planloven i 2017 blev der indført en række nye muligheder og bestemmelser, der skulle give bedre muligheder for at drive virksomhed, arbejde og bo i landdistrikterne. Ønsket var bl.a. at sikre mere tidssvarende rammer for landbruget og andre erhverv samt nye muligheder for udvikling af attraktive boliger og landsbyer. Reglerne for pensionisters anvendelse af fritidsboliger blev ligeledes ændret.

Mere fleksible landzoneregler

I landzonen kræver det som udgangspunkt en landzonetilladelse at foretage udstykning, opføre ny bebyggelse eller ændre anvendelse af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. Der gælder særlige regler for landbruget i landzone, hvor bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften, er fritaget fra krav om landzonetilladelse. Desuden er større husdyrbrug alene reguleret af husdyrbruglovgivningen.

Kommunen fastsætter via kommuneplanen, og eventuelle landzonelokalplaner, rammer for udviklingen af landsbyerne og det åbne land med boliger, landbrug, erhverv, friluftsliv, natur, skove og anlæg for vedvarende energi mm. Planerne ligger til grund for den konkrete afvejning, som kommunen skal foretage af de hensyn, der ligger bag landzonebestemmelserne.

For at give bedre mulighed for at drive virksomhed, arbejde og gøre det mere attraktivt at bo og leve i landdistrikterne blev der i 2017 indført en række yderligere undtagelser fra kravet om landzonetilladelse; de såkaldte umiddelbare rettigheder.

De umiddelbare rettigheder blev bl.a. udvidet med mulighed for udvidelse af boliger op til 500 m² (mod før 250 m²), etablering af virksomheder i andre overflødiggjorte bygninger end landbrugsbygninger samt mindre udvidelser af disse. Samtidig blev undtagelserne fra kravet om landzonetilladelse for forhold, der vedrører landbrugsdrift og bedrift lempet, ligesom der kom undtagelse for mindre dambrug på landbrugsejendomme.

Herudover blev der mulighed for, at pensionister kan bebo deres fritidshuse hele året efter et års ejerskab.

De umiddelbare rettigheder gælder i landzone i hele landet, herunder også i hovedstadsområdet (inkl. Fingerplanens grønne kiler). Dog er der for visse af bestemmelserne områder (klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen, kystnærhedszonen), hvor undtagelserne ikke gælder.

Ud over de umiddelbare rettigheder blev der indført særlige muligheder for kommunerne til at meddele tilladelse til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger og til udvidelse af eksisterende, veletablerede vognmandsvirksomheder. Der blev desuden indført en ny bestemmelse om, at nye beboelsesbygninger, der er nødvendige for en landbrugsejendoms drift, kan tillades etableret op til 50 m væk fra landbrugsejendommens hidtidige bebyggelse. Endelig blev forældelsesfristen for landzonetilladelser sat op fra 3 år til 5 år, samt mulighed for meddelelse af en frist på op til 10 år til genopførelse af en bolig.

Der findes ikke en samlet registrering af anvendelsen af borgernes og virksomhedernes brug af de umiddelbare rettigheder. Kommunerne er derfor i kommuneundersøgelsen fra 2019 blevet bedt om at vurdere omfanget af anvendelsen af en række af de nye regler. Derudover er der afholdt workshops med fem repræsentativt udvalgte kommuner (i det følgende kaldet landzonekommuner), som er udpeget i dialog med KL, for at få belyst erfaringerne med de nye landzoneregler indholdsmæssigt og administrativt.

Nedenfor følger en redegørelse for anvendelse af hver enkelt ændring af landzonereglerne.

Mulighed for at meddele tilladelse til flere boligenheder i eksisterende bygninger

(§ 35, stk. 10)

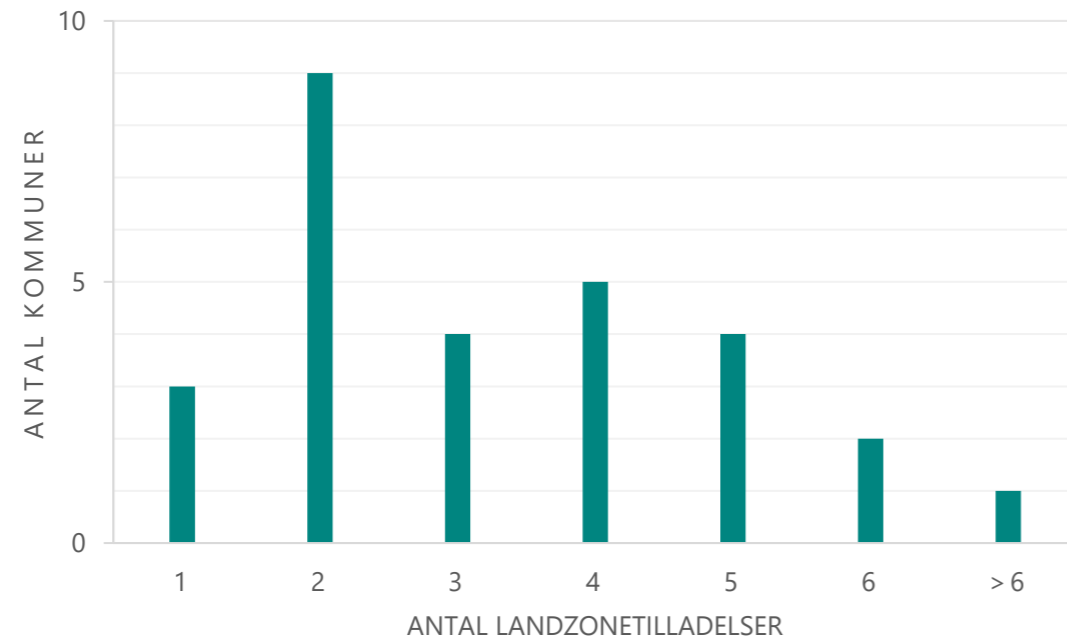
Ændring og formål

Som led i at øge bosætningsattraktiviteten i landdistrikterne fik kommunerne mulighed for at meddele landzonetilladelse til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger.

Anvendelse af muligheder

I kommuneundersøgelsen svarer 37 ud af 90 kommuner, at de har anvendt bestemmelsen. Der er samlet meddelt 100 tilladelser. Som det fremgår af figur 3.1, har størstedelen af kommunerne, der har benyttet bestemmelsen, givet fem eller færre tilladelser.

Mulighed for at meddele tilladelse til flere boligenheder i eksisterende bygninger

Figur 3.1: Antallet af landzonetilladelser til indretning af boliger bestående af flere boligenheder i eksisterende bygninger. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Mulighed for at meddele tilladelse til udvidelse af eksisterende veletablerede vognmandsvirksomheder

(§ 35 a)

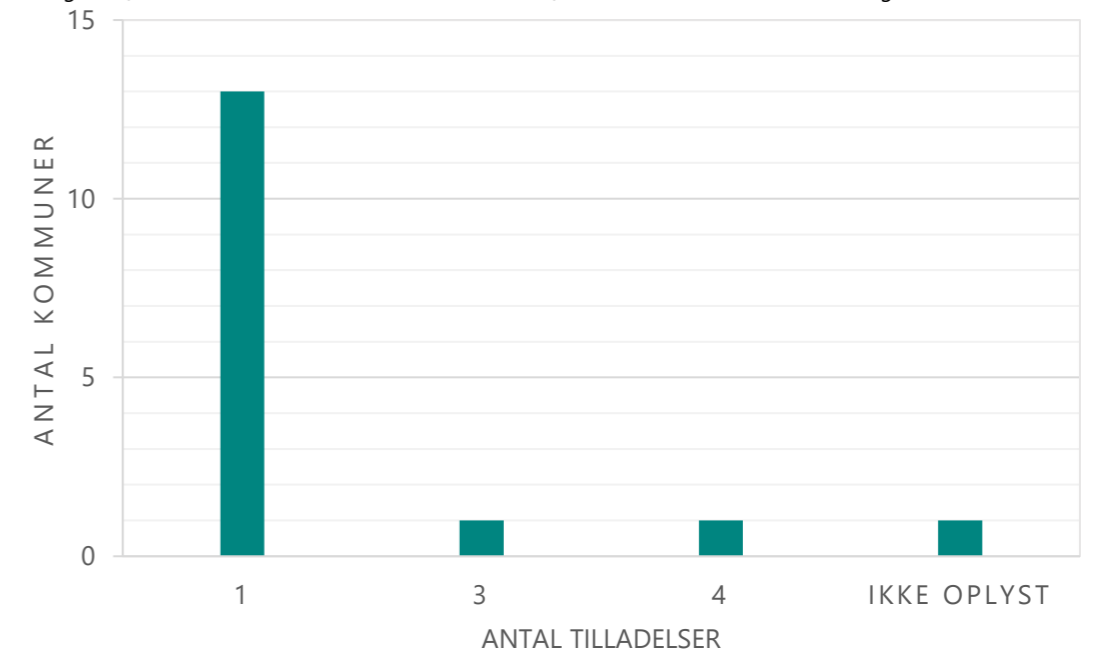
Ændring og formål

Som et led i at sikre gode rammer for erhvervet blev der ved planlovsændringen lavet en særskilt bestemmelse, der angiver, at kommunen i særlige tilfælde kan meddele tilladelse til udvidelse af eksisterende vognmandsvirksomhed.

Anvendelse af muligheder

I kommuneundersøgelsen svarer 16 ud af 90 kommuner, at de har anvendt bestemmelsen. Langt størstedelen af kommunerne, der har benyttet bestemmelsen, har givet en enkelt tilladelse til udvidelse, jf. figur 3.2. Der er meddelt i alt 20 tilladelser.

Mulighed for at meddele tilladelse til udvidelse af eksisterende veletablerede vognmandsvirksomheder

Figur 3.2: Antallet af landzonetilladelser givet til udvidelse eller ændring af vognmandsvirksomhed i landzonen iht. § 35 a meddelt af kommunerne. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Ny anvendelse af overflødiggjorte bygninger

(§ 37, stk. 2)

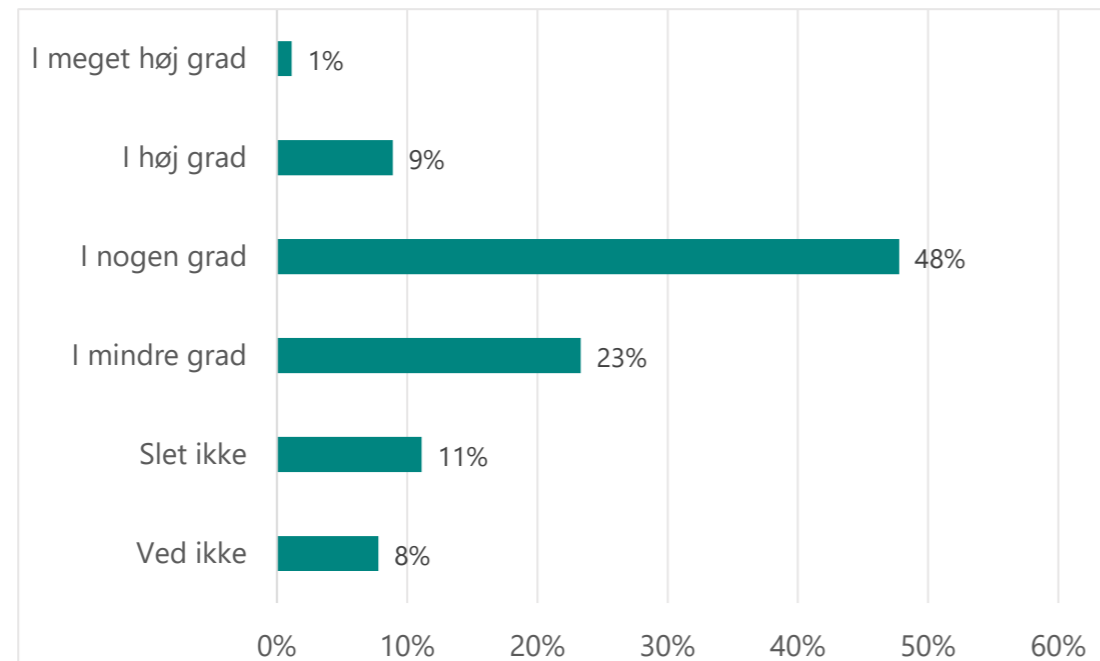
Ændring og formål

Som led i at give bedre muligheder for at drive virksomhed i landdistrikterne blev det med lovændringen muligt at tage andre overflødiggjorte bygninger (end landbrugsbygninger) i brug til virksomheder m.v. uden landzonetilladelse.

Anvendelse af muligheder

Det fremgår af kommuneundersøgelsen, jf. figur 3.3, at 58 pct af kommunerne i meget høj, høj eller nogen grad vurderer de nye bestemmelser anvendt. 23 pct. vurderer, at bestemmelserne anvendes i mindre grad, og 11 pct., at de slet ikke anvendes.

Ny anvendelse af overflødiggjorte bygninger

Figur 3.3: Graden af hvor mange kommuner der oplever, at borgerne anvender muligheden for at etablere erhverv i overflødig bygninger. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Tilbygning op til 500 m² til udvidelse af virksomhed etableret i overflødiggjort bygning

(§ 36, stk. 1, nr. 20)

Ændring og formål

I forlængelse af ovenstående ændring om ny anvendelse af andre overflødiggjorte bygninger (end landbrugsbygninger), blev det som led i at give bedre mulighed for at drive virksomhed i landdistrikterne muligt at udvide virksomheder etableret i andre overflødiggjorte bygninger (end landbrugsbygninger) med 500 m².

Virksomheder kunne efter de tidligere regler etableres i overflødiggjorte landbrugsbygninger uden landzonetilladelse og udvide disse med 500 m². Planlovsændringen gav som noget nyt virksomheder lov til at etablere sig i andre overflødiggjorte bygninger end landbrugsbygninger uden landzonetilladelse og til udvidelse af disse med 500 m².

Anvendelse af muligheder

Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om anvendelsen af denne bestemmelse i kommuneundersøgelsen. Erfaringer om anvendelsen af bestemmelsen har været drøftet på workshop med landzonekommunerne og indgår i evalueringen.

Tilbygning til helårshuse

(§ 36, stk. 1, nr. 10)

Ændring og formål

For at sikre gode tidssvarende bygninger blev det muligt at opføre til- og ombygning til helårshuse, hvorved bruttoetagearealet ikke overstiger 500 m² (mod tidligere 250 m²), uden landzonetilladelse.

Anvendelse af muligheder

Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om anvendelsen af denne bestemmelse i kommuneundersøgelsen. Erfaringer om anvendelsen af bestemmelsen har været drøftet på workshop med landzonekommunerne og indgår i evalueringen.

Byggeri der er erhvervmæssigt nødvendigt for en landbrugsbedrift

(§ 36, stk. 1, nr. 3 – bedrift)

Ændring og formål

Strukturudviklingen i landbruget har betydet, at der er kommet større bedrifter, hvor flere ejendomme drives samlet. Som led i at skabe mere tidssvarende rammer for landbruget er der således givet mulighed for at opføre bygninger, der er erhvervmæssigt nødvendige for en bedrift uden landzonetilladelse på alle landbrugsbedriftens ejendomme, og ikke kun hvor det er erhvervmæssigt nødvendigt for den enkelte ejendom. Undtagelsen gælder ikke for husdyranlæg.

Anvendelse af muligheder

Det fremgår af kommuneundersøgelsen, at 18 kommuner samlet set har fået 24 anmeldelser om byggeri, der er nødvendigt for driften af en bedrift. Kommunerne vurderer, at 20 af de 24 anmeldelser falder inden for bestemmelsens anvendelsesområde, mens de resterende ikke er vurderet omfattet af bestemmelsen.

I samme periode er der opført ca. 1800 landbrugsbygninger, dvs., at størstedelen af landbrugsbygninger fortsat opføres på og som nødvendige for den enkelte landbrugsejendom.

Mindre byggeri der er nødvendigt for driften af eksisterende dambrug

(§ 36, stk. 1, nr. 4)

Ændring og formål

Som led i at skabe bedre og mere tidssvarende rammer for landbruget m.v. blev det muligt at opføre mindre byggeri, der er nødvendigt for driften af eksisterende dambrug på landbrugsejendom, uden landzonetilladelse.

Anvendelse af muligheder

En kommune har i forbindelse med kommuneundersøgelsen oplyst, at den har fået anmeldelse om mindre byggeri til dambrug, og kommunen har vurderet, at anmeldelsen falder inden for bestemmelsens anvendelsesområde.

Nye beboelsesbygninger kan etableres op til 50 m væk fra eksisterende bebyggelse

(§ 36, stk. 2)

Ændring og formål

Som led i at skabe bedre og mere tidssvarende rammer for landbruget m.v. har kommunerne med lovændringen fået mulighed for at meddele tilladelse til opførelse af beboelsesbygninger, der er nødvendige for en landbrugsejendom, i en afstand af op til 50 m fra hidtidige bebyggelsesarealer.

Anvendelse af muligheder

Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om anvendelsen af denne bestemmelse i kommuneundersøgelsen. Erfaringer om anvendelsen af bestemmelsen har været drøftet på workshop med landzonekommunerne og indgår i evalueringen.

Frist for udnyttelse af landzonetilladelse

(§ 56, stk. 2 og 3)

Ændring og formål

Som led i at fremme nedrivning af forfaldne huse og øge nybyggeri er forældelsesfristen ændret til fem år med mulighed for op til ti år for genopførelse af bolig med krav om samtidig nedrivning af eksisterende bolig.

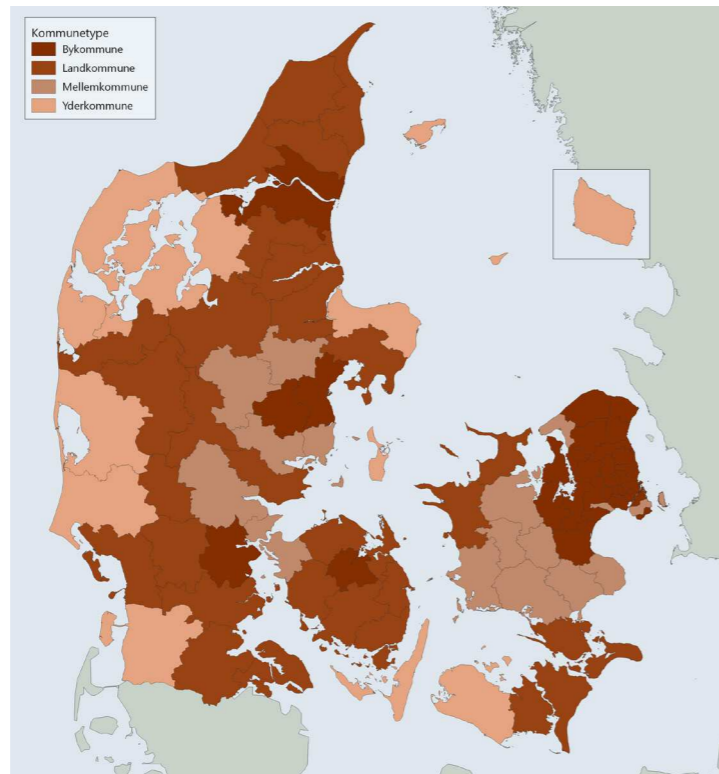
Anvendelse af muligheder

Kommunerne har i en periode på to år siden ændringen af planloven indberettet ca. 10.000 landzonetilladelser i Plandata.dk. Af disse er muligheden for at forlænge fristen i op til 10 år for en landzonetilladelse til genopførelse af en bolig anvendt i 12 tilfælde.

Anvendelse af de ændrede landzoneregler fordelt på kommunetype

Generelt viser kommunernes besvarelser i kommuneundersøgelsen, at ændringerne af landzonereglerne anvendes i hele landet. Hvis kommunerne opdeles efter typologi³, jf. kort 3.4, er der dog variationer mellem de forskellige kommunetyper.

³ Rapporten anvender fødevareministeriets definition af kommunetyper i Danmark. Denne definition er baseret på de nye kommuner, som opstod som følge af kommunalreformen, der trådte i kraft 1. januar 2007.

Kort 3.4: Fordeling af kommunetyper. Kilde: Landdistriktsredøgørelsen, Fødevareministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2011).

Mellekommunerne, som fx i Østjylland og kommuner syd for hovedstadsområdet, anvender de nye muligheder lidt mere end de øvrige kommuner. I disse kommuner er det vurderingen, at borgere i højere grad end andre steder i landet indretter virksomheder i overflødigjorte bygninger, og de giver flere tilladelser til indretning af flere boligenheder i eksisterende bygninger samt flere landzonetilladelser med 10 års løbetid.

Det er primært land- og yderkommunerne, der har anvendt bestemmelsen om udvidelse af eksisterende vognmandsvirksomhed.

Både by-, mellem- og landkommunerne har modtaget anmeldelser om etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger, mens yderkommunerne har modtaget få. Det samme gør sig gældende i forhold til landzonetilladelser med ti års løbetid, hvor yderkommunerne ikke har anvendt muligheden endnu.

Anvendelse af de nye landzoneregler i hovedstadsområdet

De udvidede umiddelbare rettigheder i landzonen gælder også i hovedstadsområdets landzone, inklusive de grønne kiler, idet der i forbindelse med lovændringen i 2017 var enighed om, at ændringer af loven som hovedregel skal gælde i hele landet, så alle borgere og virksomheder har lige muligheder. Dette er desuden i tråd med, at de umiddelbare rettigheder også tidligere omfattede hovedstadsområdets landzone.

I hovedstadsområdet viser bl.a. kommuneundersøgelsen, at der kan være forhold, der gør sig særligt gældende for landzonen i hovedstadsområdet, herunder i Fingerplankommunens grønne kiler.

De grønne kiler og transportkorridorerne er fordelt forskelligt på hovedstadsområdets 34 kommuner. På baggrund af data fra BBR og Plandata.dk fremgår det, at ud af det samlede areal, der er placeret i de grønne kiler og/eller i transportkorridorerne, ligger 70 pct. i 11 kommuner, der hver har arealer på 2000 ha eller mere, hvor de umiddelbare rettigheder kan tænkes anvendt. De 11 kommuner er Allerød, Egedal, Fredensborg, Furesø, Greve, Høje Taastrup, Ishøj, Køge, Lyngby-Taarbæk, Roskilde og Rudersdal. Hvis der ses nærmere på bebyggelsen i de 30 kommuner, der har arealer i enten de grønne kiler og/eller transportkorridorerne, er der totalt ca. 10.250 bygninger, der potentielt kan anvendes i forbindelse med de umiddelbare rettigheder indført i planloven i 2017. I denne opgørelse er carporte, udhuse mm. samt kolonihavehuse udeladt. Mere end halvdelen (ca. 5.600) af de bygninger, der kunne tænkes anvendt, ligger fortrinsvis i 7 kommuner (Allerød, Egedal, Fredensborg, Furesø, Greve, Køge og Rudersdal).

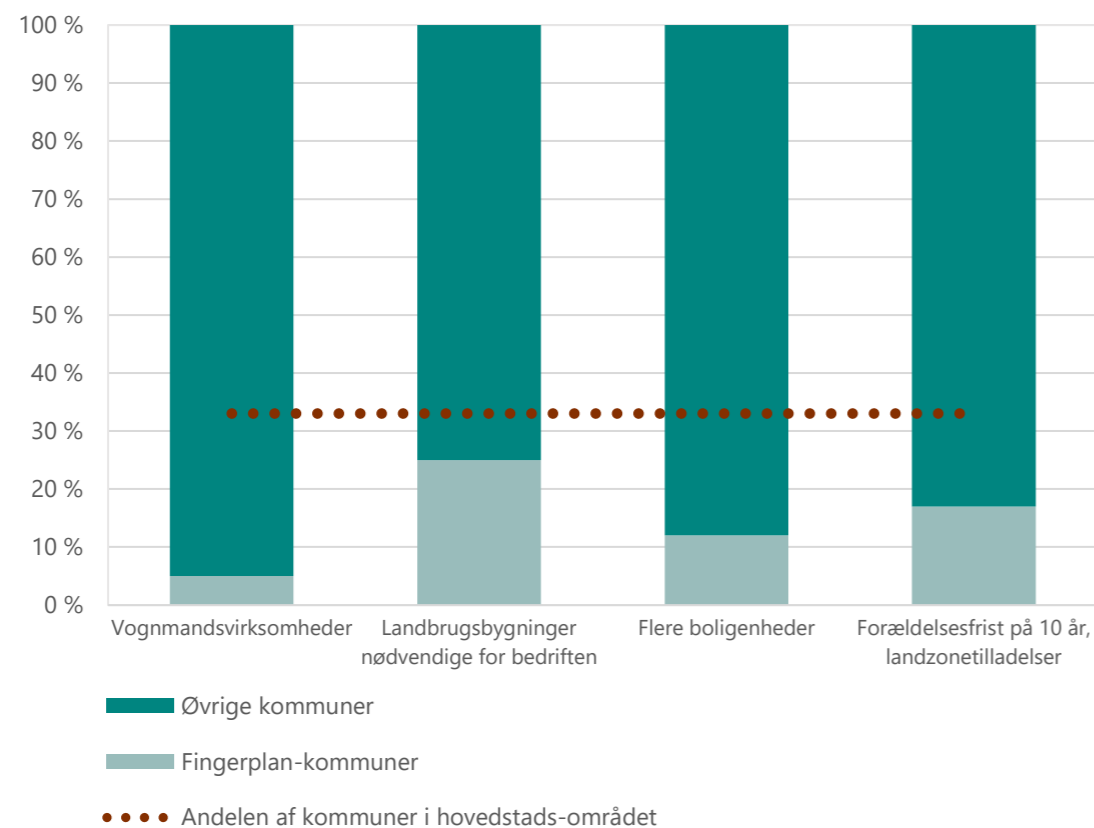
Det fremgår af kommuneundersøgelsen, at de nye muligheder i landzonen finder mindre anvendelse i hovedstadsområdet sammenlignet med resten af landet, hvis kommunetyperne sammenlignes, som vist på kort 3.4.

Figur 3.4 viser, at:

- Fingerplankommunerne i mindre grad oplever, at overflødige bygninger bliver taget i brug.
- Tilladelser til udvidelse af vognmandsvirksomheder i langt overvejende grad sker udenfor hovedstadsområdet.
- Fingerplankommunerne har modtaget (og tilladt) en smule færre anmeldelser om opførsel af bygninger (til bedrifter).
- Tilladelser til flere boligenheder bliver i langt overvejende grad givet i kommuner uden for hovedstadsområdet. Hver tiende tilladelse bliver givet i hovedstadsområdet.

- En længere forældelsesfrist på op til 10 år benyttes i mindre grad i hovedstadsområdet end i resten af landet.

Besvarelser i kommuneundersøgelsen – Fingerplanen og resten af landet

Figur 3.4 viser besvarelser i kommuneundersøgelsen for hhv. kommuner i hovedstadsområdet (Fingerplanen) og kommunerne i resten af landet. Den stiplede linje angiver andelen af kommuner, der er placeret i hovedstadsområdet. Som figuren viser, finder de nye landzoneregler relativt størst anvendelse i kommunerne i resten af landet. De fire spørgsmål i kommuneundersøgelsen, der er illustreret her, refererer til følgende lovændringer:

- Kommuner kan i særlige tilfælde meddele tilladelse til udvidelse af eksisterende vognmandsvirksomhed.
- Opførelse af bygninger, der er erhvervmæssigt nødvendige for en bedrift.
- Meddelelse af landzonetilladelse til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger.
- Udvidelse af forældelsesfristen på op til 10 år for genopførelse af bolig med krav om samtidig nedrivning af eksisterende bolig.

Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Styrkede rammer for udvikling af landsbyer

Evaluering af kommunernes konkrete brug af mulighederne for at tænke helhedsorienteret og langsigtet for udviklingen af landsbyerne

Som følge af planlovsaftalen har forligskredsen bedt KL udarbejde en landsbyundersøgelse i efteråret 2017. I undersøgelsen evaluerer KL kommunernes konkrete brug af muligheden for at tænke helhedsorienteret og langsigtet for udviklingen af landsbyerne. Landsbyundersøgelsen er baseret på en rundspørge, hvori 54 kommuner har deltaget.

Undersøgelsen kan tilgås [her](#).

Omdannelseslandsbyer

(§ 11a, stk. 1, nr. 22 og § 35, stk. 1)

Ændring og formål

Som led i at skabe mere attraktive landsbyer for bosætning fik kommunerne i 2017 mulighed for at udpege landsbyer i tilbagegang som omdannelseslandsbyer.

Hensigten med reglen om omdannelseslandsbyer er, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at udpege og afgrænse to omdannelseslandsbyer i kommuneplanen hvert fjerde år i sogne med tilbagegang, hvor landzoneadministrationen har en mindre restriktiv karakter, og hvor der er videre rammer for afgrænsning af landsbyen. Omdannelseslandsbyer er således et af flere mulige planlægningsredskaber, der kan benyttes, når man planlægger for udvikling i landsbyer.

Omdannelseslandsbyer er særligt tiltænkt de landsbyer, der har omkringliggende stedbundne kvaliteter som fx adgang til skov, en ådal eller andre naturområder, udsigt over marker el.lign., som kan være attraktive for tilflyttere, og som kan udnyttes til at skabe et begrænset antal byggemuligheder. Omdannelseslandsbyer er derimod ikke tiltænkt landsbyer, der ligger i områder med en positiv befolkningsudvikling, hvor der er behov for at sikre en større udbygning, som forudsætter en lokalplan.

Udpegningen af en omdannelseslandsby kan således imødekomme ønsket om at tilbyde enkelte, attraktive byggemuligheder, som kan medvirke til at skabe attraktive landsbyer i sogne med tilbagegang.

I omdannelseslandsbyer er det muligt at trække en videre afgrænsning af landsbyen, end det er muligt efter gældende praksis om landsbyafgrænsninger. Afgrænsningen kan således åbne mulighed for, at fx utidssvarende bygninger eller boliger tæt på trafikbelastede veje kan nedrives, og at nye boliger eller mindre virksomheder kan placeres mere hensigtsmæssigt og attraktivt.

En omdannelseslandsby giver således videre rammer for at imødekomme eventuelle ønsker om at opføre en bolig eller etablere en mindre virksomhed i de tilfælde, hvor det ikke er nødvendigt at afvente en egentlig planlægning med udarbejdelse af lokalplan.

I de tilfælde, hvor kommunerne ønsker en større afgrænsning eller udbygning af landsbyerne, gælder reglerne om lokalplanligt fortsat.

Anvendelse af nye muligheder

Sønderborg, Nordfyns, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde og Jammerbugt kommuner har arbejdet med udpegningsplaner for omdannelseslandsbyer ifm. kommuneplanlægningen for i alt 8 landsbyer. Der er i alt udpeget to omdannelseslandsbyer i hhv. Sønderborg og Nordfyns kommuner i perioden juni 2017 – april 2020.

Fælles for Sønderborg, Nordfyns og Faaborg-Midtfyn kommuner er, at der har været en forventning om at kunne afgrænse landsbyerne i et større volumen, end loven giver mulighed for.

For så vidt angår Kerteminde og Jammerbugt kommuner er omdannelseslandsbyerne nævnt i kommunernes planstrategier fra 2019 og endnu ikke indarbejdet i kommuneplanen. Andre kommuner nævner også omdannelseslandsbyer i deres planstrategier, men har ikke udpeget konkrete landsbyer. En gennemsøgning af plandokumenter i plandata.dk viser, at 13 kommuner nævner planlovsændringen eller muligheden for at planlægge for omdannelseslandsbyer ud over de ovenstående kommuner. Af KL's landsbyundersøgelse fremgår det, at 28 pct. af de adspurgte kommuner overvejer at udpege omdannelseslandsbyer.

Pensionisters helårsbeboelse i fritidshuse mulig efter 1 års ejerskab

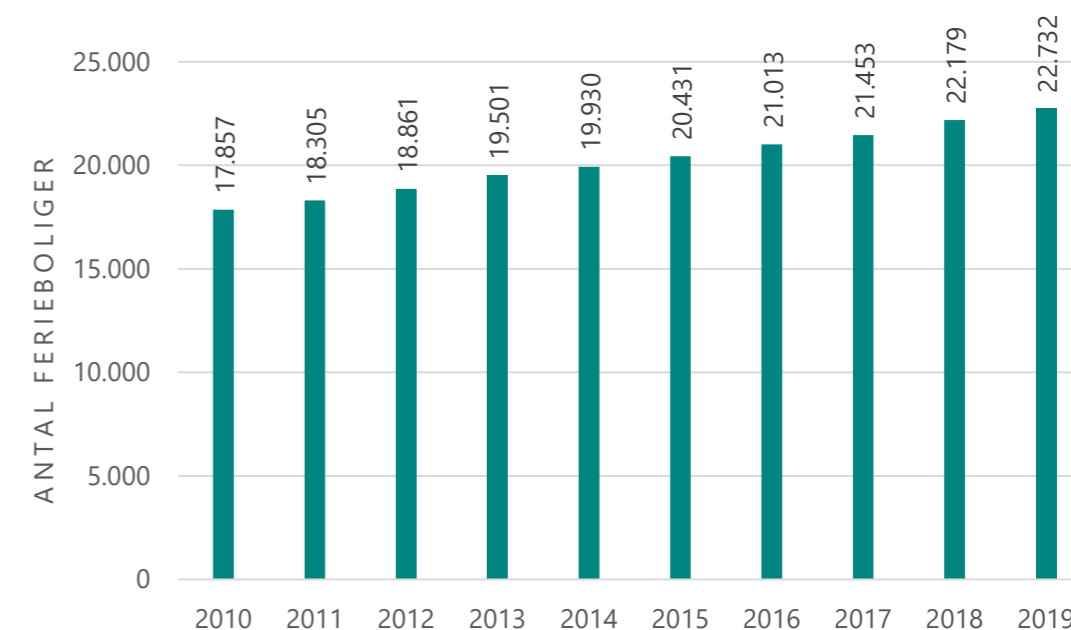
(§ 36, stk. 1, nr. 18 og § 41, stk. 1)

Ændring og formål

Som et led i den styrkede bosætningsstrategi for landdistrikterne er det med lovændringen i 2017 blevet muligt for pensionister at bo i fritidshuse hele året efter 1 års ejerskab.

Anvendelse af nye muligheder

Figur 3.5 viser antallet af fritidshuse med helårsbeboelse opgjort for perioden 2010-2019. Som det ses af figur 3.5, har tallet været stigende siden 2010.

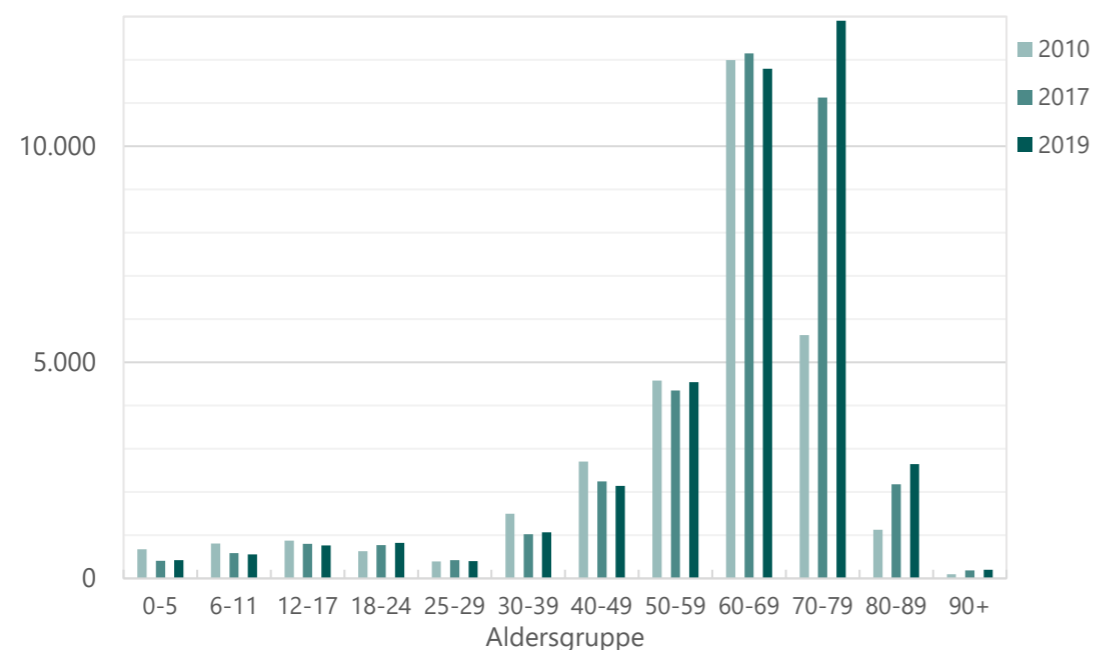
Figur 3.5: Samlet antal fritidshuse med helårsbeboelse fordelt efter årstal opgjort for periode 2010-2019. Kilde: Danmarks Statistik (BOL101).

*Note: Bolig- og Planstyrelsen har af databeskyttelsesmæssige grunde ikke adgang til direkte data om pensionisters anvendelse af fritidshuse til helårsbeboelse. Oplysningerne baserer sig i stedet på offentlige tilgængelige data i Danmarks Statistik vedrørende henholdsvis antallet af fritidshuse med helårsbeboelse (BOL101) og antallet af personer med helårsbeboelse i fritidshuse (BOL201).

Fra ændringen af planloven i 2017 og frem til 2019 har der været en gennemsnitlig stigning i antallet af fritidshuse, der anvendes til helårsboliger, på 573 fritidshuse svarende til gennemsnitligt 2,7 pct. pr. år.

Til sammenligning var der i 2010 til og med 2016 en gennemsnitlig stigning på 526 fritidshuse svarende til 2,8 pct.

Ifølge BOL201 boede der i 2019 38.243 personer i fritidshuse. Af disse er knap halvdelen (18.839) over 60 år. Aldersfordelingen og antallet af de mennesker, der benytter et fritidshus til helårsbeboelse over de 60 år, fremgår af figur 3.6.

Figur 3.6: Antallet af helårsboere i fritidshuse i henholdsvis 2010, 2017 og 2019 fordelt på aldersgrupper. Kilde: Danmarks Statistik (BOL201).

Af figur 3.6 fremgår det, at der fra 2010 til 2019 er sket en markant stigning i antallet af personer for så vidt angår aldersgruppen 70 år og derover, der bor helårs i fritidshuse, svarende til 8.904 personer.

Mellem 2017-2019 er antallet i aldersgruppen 70-79-årige, der bebor en fritidsbolig helårs, steget med 1.782 personer svarende til 16 pct. For aldersgruppen 80-89-årige er antallet steget med 465 personer svarende til 21,3 pct.

I kommuneundersøgelsen er kommunerne spurgt om deres vurdering af effekten af den nye regel. Kommunerne oplyser, at de positive erfaringer særligt er, at der opleves mere liv i affolkede områder, færre indbrud, og at der bidrages til den lokale omsætning i butikkerne.

Herudover nævner flere kommuner, at de negative konsekvenser på længere sigt kan blive øget pres på den kommunale infrastruktur og servicebehov, herunder kloakering, gadebelysning, offentlig transport, affaldshentning og ældrepleje. Desuden nævner flere kommuner, at flere sommerhusområder kan få karakter af parcelhuskvarterer, når flere benytter sommerhuset som helårsbolig.

Strategisk planlægning for landsbyer

(Kap. 2 b. § 5b, stk. 2 & 3, § 5d)

Ændring og formål

For at fastholde kommunernes fokus på at skabe levedygtige landsbyer, forpligtes kommunerne fra 1. juli 2019 til i kommuneplanlægningen at foretage en strategisk planlægning for landsbyer, der sammenhængende tager stilling til mulighederne for udvikling af landsbyer.

Anvendelse af nye muligheder

Som opfølgning på aftalen "Danmark i bedre balance" fra juni 2016 nedsatte erhvervsministeren i juli 2017 Udvalget for levedygtige landsbyer.

Udvalget fik blandt andet til opgave at formulere konkrete anbefalinger til, hvordan landsbyer kan være levedygtige og løbende omstille sig.

Med ændringen af planloven fulgte regeringen op på en af de centrale anbefalinger fra Udvalget for levedygtige landsbyer om, at kommunerne skal planlægge strategisk for landsbyer og landområder.

Ændringen er stadig et nyt redskab, som kommunerne er i færd med implementere, og det er derfor for tidligt at undersøge, hvordan kommunerne har anvendt det nye krav. En gennemsøgning af vedtagne kommuneplanstrategier viser, at 23 ud af 55 kommuner siden juni 2018 har nævnt enten 'strategisk planlægning for landsbyer', 'planlægning for landsbyer' eller 'udviklingen af landsbyer' i deres kommuneplanstrategier.

Byudvikling og omdannelse af eksisterende byområder

PLANLOVEN 2017 – 2020

Med planlovsændringerne de senere år har kommunerne fået en række nye muligheder for at fremme udvikling og omdannelse af byerne, herunder mulighed for at dispensere fra lokalplaners formål til midlertidig benyttelse, bl.a. til studieboliger og til opholdssteder for flygtninge. Muligheden for at planlægge for almene boliger blev videreført, og de hidtidige principper for byvækst er lovfæstet. Kommunerne har ligeledes fået større fleksibilitet i detailhandelsplanlægningen til at udvikle detailhandelsstrukturen efter lokale behov, se herom Detailhandelsredegørelse 2021 i [bilag 4](#) til evaluering af planloven m.v. 2021.

Byvækst

(§ 11 a, stk. 6-12)

Ændringer og formål

Planlovens regler om byvækst har i hovedsagen to overordnede formål. For det første, at der ikke udlægges større arealer til byvækst end nødvendigt, så Danmarks arealressource udnyttes bedst muligt i forhold til mange forskellige behov, fx byudvikling, landbrug, skovbrug, natur- og landskabsværdier og investeringer i forsyningsanlæg og infrastruktur. For det andet, at nye arealudlæg til byvækst sker i tilknytning til eksisterende byer eller bysamfund for at holde det åbne land fri for spredt og ikke planlagt bebyggelse og sikre en klar grænse mellem by og land samt for at understøtte en effektiv anvendelse af offentlige investeringer i infrastruktur og service.

Ved ændringen af planloven i 2017 blev det i planloven præciseret, hvor og hvornår der kan udlægges nye arealer til byvækst. Hensigten var at give kommunalbestyrelsen klare, men også mere fleksible rammer. Formålet var endvidere, som led i ønsket om øget lokal selvbestemmelse, at give kommunerne ansvaret for at sikre, at der ikke udlægges for store arealer til byvækst. Byvækst udgik derfor også fra oversigten over de nationale interesser, som staten skal føre tilsyn med i forhold til kommunernes planlægning.

Hvis den enkelte kommune har behov at udlægge nye arealer til fremtidig byvækst, kan kommunen ikke udlægge et større areal til byudvikling, end den forventes at have behov for i de kommende 12 år. Formålet er, at der ikke udlægges arealer til fremtidig byvækst, som kan medføre unødige bindinger på ejendomme i det åbne

land. Erhvervsministeren har med hjemmel i planloven udstedt en bekendtgørelse, der fastlægger en metode til at opgøre det forventede behov for at inddrage nye arealer til byvækst. Som led heri skal kommunerne forholde sig til mulighederne for byomdannelse og fortætning af allerede udnyttede arealer. Det er kommunen selv, der vurderer, hvorvidt omdannelse og fortætning af allerede udnyttede arealer skal indgå i opgørelsen af rummeligheden.

De nye byvækstregler giver endvidere kommunerne mulighed for uden videre at omfordele eksisterende udlagte arealer til byvækst til et nyt sted i kommunen. Det betyder fx, at et arealudlæg kan flyttes fra en by til en anden i kommunen. Nyudlæg skal som hovedregel ske i tilknytning til eksisterende bymæssig bebyggelse i byzone efter princippet om "indefra og ud". Planloven rummer dog fire undtagelser fra denne hovedregel, der er beskrevet i boksen nederst på side 31.

Anvendelse af de nye muligheder

Ifølge Plandata.dk har kommunerne siden planlovsændringen i 2017 og to år frem udlagt ca. 5.963 ha til byformål, mens ca. 3.977 ha er tilbageført af kommunerne i forbindelse med kommuneplanlægningen. Merudlægget på ca. 1.986 ha til fremtidige byformål svarer til ca. 20 ha pr. kommune i gennemsnit.

Der ses stor variation mellem kommunerne, jf. tabel 4.1. På den ene side har 18 kommuner netto udlagt mindre jord, end de har tilbageført. På den anden side har 47 kommuner en nettovækst i nyudlæg til byformål på over 10 ha, og af disse har 10 kommuner nyudlagt over 100 ha til byformål. Eksempler på nyudlæg er et større datacenter, udvikling af et større turismeområde og et stort areal til blandet boliger og erhverv.

Nettoudlæg	Antal kommuner	Deres samlede nettoudlæg (ha)
100 ha og over	10	1.900
10,1 - 99,9 ha	37	1.187
0,1 - 10 ha	27	75
0 ha	6	
Nettoudlæg mindre end 0	18	-1.176
I alt	98	1.986

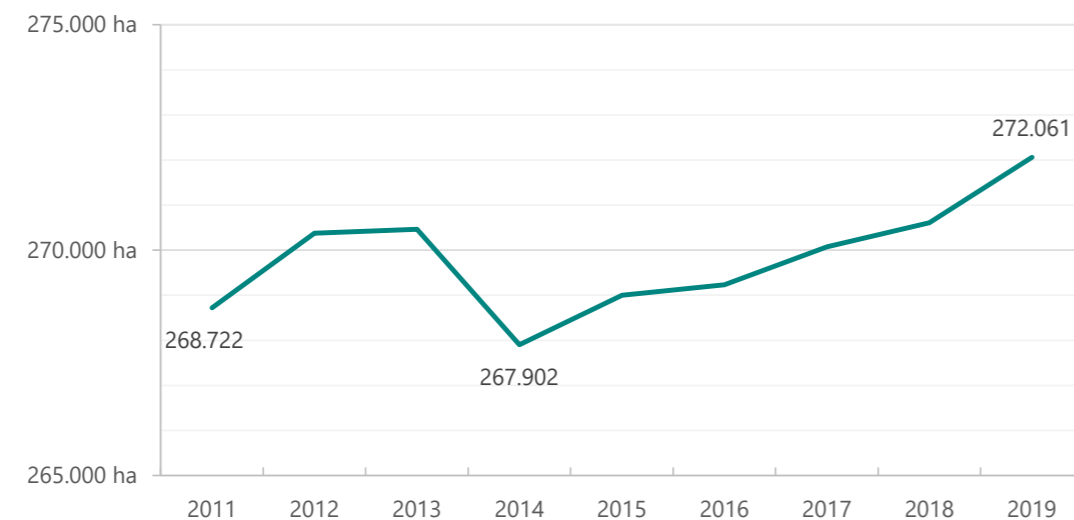
Tabel 4.1: Opgørelse af, hvor mange kommuner der har større eller mindre nettoudlæg samlet set. Det er opgjort på baggrund af kommuneplanrammer, som er udlagt til boligområde, erhvervsområde, centerområder og blandet bolig og erhverv i perioden 1. juli 2017 – 30. juni 2019. Kilde: Plandata.dk.

Til sammenligning viser kommunernes samlede arealudlæg til byformål i perioden 2011 til 2019 en stigning for hele perioden på 3.340 hektar, svarende til en samlet stigning på 1,2 pct. og en gennemsnitlig vækst på 437 hektar per år, jf. tabel 4.2. Væksten er hovedsageligt sket i områder med blandet bolig og erhverv inkl. centerområder, hvor væksten har været på 9,1 pct., mens areal udlagt til "rene" bolig- eller erhvervsområder har set et lille fald og er nærmest uændret i perioden.

	Samlet areal (ha)	Boligområde	Blandet bolig og erhverv	Erhvervsområde	Centerområde og butikker
2011	268.722	154.678	35.137	67.977	10.930
2012	270.377	155.693	35.606	68.153	10.925
2013	270.463	155.130	35.993	67.931	11.409
2014	267.902	153.681	36.102	66.945	11.174
2015	269.000	154.081	36.200	67.382	11.337
2016	269.232	153.480	37.019	67.267	11.466
2017	270.076	153.057	37.744	67.420	11.856
2018	270.606	153.707	37.574	67.423	11.902
2019	272.061	154.288	38.145	67.512	12.117

Tabel 4.2: Kommunernes samlede kommuneplanlagte areal til byvækstformål (ha) i perioden 2011-2019. Kilde: Kommunernes oplysninger i plandata.dk.

Udviklingen i kommunernes samlede kommuneplanlagte areal til byvækstformål i perioden 2011 – 2019 fremgår af tabel 4.3.

Tabel 4.3: Udviklingen i kommunernes samlede rammepålagte areal til byvækstformål i perioden 2011-2019. Kilde: Kommunernes oplysninger i plandata.dk.

Udviklingen i kommunernes rammepålagte areal til byformål har været relativt jævnt fordelt landet over. Der er spredning de enkelte kommuner i mellem, men sammenlignes udviklingen i de fem regioner, adskiller de sig ikke meget fra hinanden. Dog synes arealudlægget i Nordjylland at ligge lidt over landsgennemsnittet, mens udviklingen i region Sjælland og Syddanmark har været lidt under, se tabel 4.4.

Region	2011 (ha)	2019 (ha)	Udviklingen i % 2011-2019
Hovedstaden	42.798	43.561	1,8 %
Sjælland	44.594	44.939	0,8 %
Syddanmark	75.959	76.031	0,1 %
Midtjylland	72.109	73.220	1,5 %
Nordjylland	33.261	34.311	3,2 %
Hele landet	268.722	272.062	1,2 %

Tabel 4.4: Udviklingen i kommunernes rammepålagte areal fordelt på regioner. Kilde: Kommunernes oplysninger i plandata.dk.

Ved planlovsændringen i 2017 blev der indarbejdet fire undtagelser fra hovedprincippet om, at byvækst skal ske indefra og ud:

Undtagelser fra hovedprincippet om byvækst "indefra og ud"	Anvendelse af undtagelserne
1. Indenrigs- og boligministeren kan i særlige tilfælde give tilladelse til planlægning for et afgrænset areal, der ikke ligger i tilknytning til eksisterende bymæssig bebyggelse i byzone.	Undtagelsen har indtil videre været anvendt to gange. Tilladelser er blevet givet til to kommuner i forbindelse med planlægning for etablering af et datacenter på 15 ha og for planlægning for etablering af et værksted til el-tog på 71,6 ha.
2. Indenrigs- og boligministeren kan i særlige tilfælde, hvor et udlæg af et areal til byzone er af national interesse, udarbejde et landsplandirektiv.	Muligheden har endnu ikke været anvendt.
3. Kommuner kan i særlige tilfælde planlægge for eksisterende fødevarer virksomheder med besøgsfaciliteter, der bidrager til områdets turisme, hvis en række kriterier er opfyldt.	Ifølge kommuneundersøgelsen har tre kommuner oplyst, at de i fem tilfælde i alt har fastsat rammer for fødevarer virksomheder med besøgsfaciliteter i kommuneplanen.
4. Kommuner kan i særlige tilfælde planlægge for overførsel til byzone for eksisterende veletablerede virksomheder i det åbne land med væsentlige investeringer i en ejendom.	Ifølge kommuneundersøgelsen har tre kommuner, hver i et tilfælde, anvendt denne mulighed.

Planlægning for almene boliger

(§ 11 a, stk. 1, nr. 2, § 11, stk. 1, nr. 1 og § 15, stk. 2)

Ændringer og formål

For at give kommunerne mulighed for at udvikle byerne på et socialt bæredygtigt grundlag og sikre en mere blandet boligsammensætning blev planloven ændret i 2015. Kommunerne fik mulighed for at fastsætte i en lokalplan, at op til 25 pct. af boligmassen i nye lokalplanområder skal være almene boliger. Reglen blev videreført i forbindelse med ændringen af planloven i 2017. Reglen gælder for nye boligområder, hvor grundejeren ikke allerede har en byggetilstand til at opføre boliger.

Anvendelse af de nye muligheder

En analyse af kommunernes indberetninger i Plandata.dk viser, at kommunerne i perioden fra planlovsændringen i 2015 og frem til 1. april 2020 har registreret ca. 1.700 lokalplanforslag, der omfatter den generelle anvendelse boligområde og blandet bolig og erhverv. Som det fremgår af figur 4.5, stiller 45 af disse lokalplaner, fordelt på otte kommuner, krav til andelen af almene boliger af det planlagte boligetageareal. Alle 45 lokalplaner er vedtaget. 23 af lokalplanerne er for områder i Københavns Kommune, 12 er for områder i Aarhus Kommune, og de resterende 10 er, på nær en lokalplan, for områder i fem kommuner i hovedstadsområdet. I 29 af de 45 lokalplaner har kommunerne anvendt planlovens maksimumsgrænse på 25 pct. almene boliger, mens andelen i de øvrige lokalplaner varierer mellem 12,5 og knapt 24 pct. Frederiksberg, Gentofte, Helsingør og Roskilde kommuner har udelukkende anvendt maksimumsgrænsen i loven på 25 pct. I Københavns Kommune stilles der krav om en andel på 25 pct. i 20 ud af 23 lokalplaner. I Aarhus Kommune stilles der krav om en andel på 15 pct. i størstedelen af lokalplanerne. Gennemsnittet for m² boligetageareal til almene boliger i alle lokalplaner er ca. 22 pct.

Kommune	Antal lokalplaner m. krav om almene boliger	Andel af samlet boligareal	Almene boliger	Samlet boligareal
Frederiksberg	2	25 pct.	2.575 m ²	10.300 m ²
Gentofte	1	25 pct.	1.300 m ²	5.200 m ²
Gladsaxe	1	12,5 pct.	3.250 m ²	26.000 m ²
Helsingør	1	25 pct.	13.000 m ²	52.000 m ²
København	23	20 pct. - 25 pct.	203.090 m ²	833.602 m ²
Middelfart	1	15 pct.	-	-
Roskilde	4	25 pct.	Min. 5.148 m ²	Min. 20.590 m ²
Aarhus	12	15 pct. - 25 pct.	Min. 74.951 m ²	Min. 418.546 m ²
Samlet	45	Gnsn. 22,2 pct.	Min. 303.314 m²	Min. 1.366.238 m²

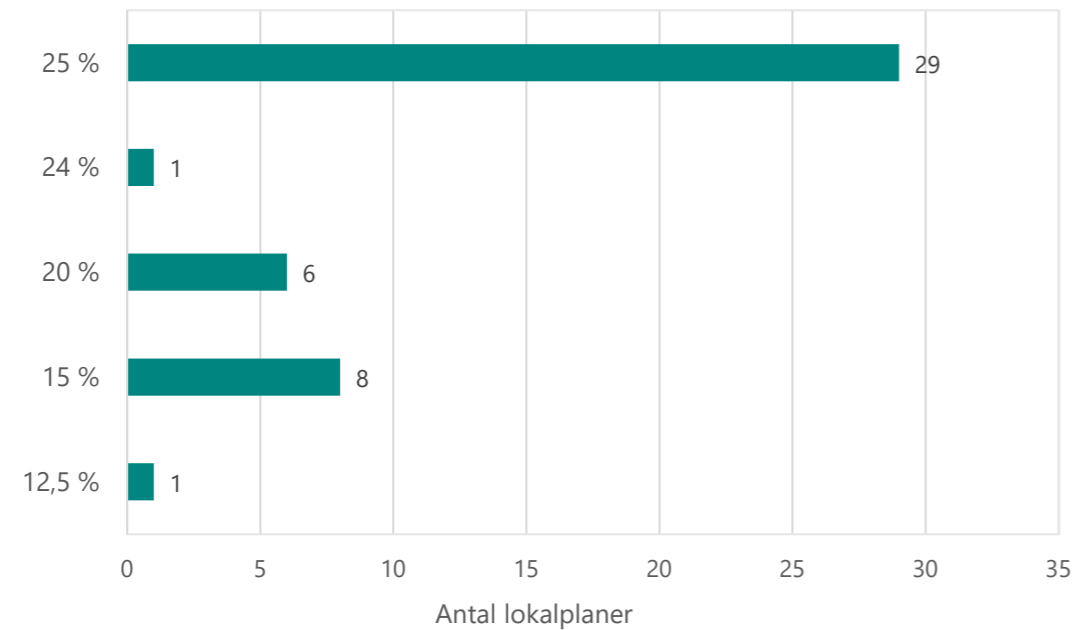
Tabel 4.5: Oversigt over fordelingen af lokalplanforslag fra 3. marts 2015 til 1. april 2020, som stiller krav til andelen af almene boliger, fordelt på kommuner. Kilde: Analyse af kommunernes oplysninger i Plandata.dk.

*Note: Tallene i tabel 4.5 baserer sig på kommunernes indberetninger i Plandata.dk. I enkelte tilfælde er data indhentet ved hjælp af en gennemgang af selve lokalplanerne. Efter almindelig praksis oplyser kommunen kun, hvilken procentdel af de planlagte boligetagemeter der skal være almene boliger. Etagemeter planlagt til almene boliger er således i flere tilfælde beregnet ud fra procentdel krav om almene boliger og det samlede antal etagemeter planlagt til boliger. Det var i enkelte tilfælde ikke muligt at indhente de nødvendige tal for at foretage beregningen, hvorfor de endelige tal for både planlagte boligetagemeter og planlagte etagemeter for almene boliger må anses som værende et minimum.

Som det fremgår af tabel 4.5, har Københavns Kommune og Aarhus Kommune den største andel af etagemeter planlagt til almene boliger, og de to kommuner tegner sig for størstedelen af lokalplanerne med krav om almene boliger.

Samlet set er der i de 45 lokalplaner planlagt minimum 303.314 m² boligetageareal til almene boliger ud af i alt minimum 1.366.238 m² etagemeter til boligbebyggelse.

I figur 4.6 er de 45 lokalplaner fordelt på størrelsen af krav om andel almene boliger i procent.

Figur 4.6: De 45 lokalplaner med krav om andel almene boliger, fordelt på størrelsen af andel almene boliger i procent. Kilde: Analyse af kommunernes oplysninger i Plandata.dk.

Midlertidig anvendelse af lokalplanlagte arealer til andre formål

(§ 19, stk. 1)

Ændringer og formål

Ved ændringen af planloven i 2017 fik kommunerne mulighed for at dispensere fra lokalplanens anvendelse og formål for at muliggøre en midlertidig anvendelse af ubenyttede arealer i op til 3 år, dog 10 år for studieboliger. Formålet er at muliggøre, at lokalplanlagte byområder kan udnyttes i en tidsbegrænset periode, så de ikke står ubrugte hen. Bestemmelsen tænkes særligt anvendt i tilfælde, hvor der er udarbejdet en ny lokalplan, som endnu ikke kan realiseres, eller hvor en ældre lokalplan fx for et erhvervsområde ikke længere er aktuel, men endnu ikke er erstattet af en ny plan.

Anvendelse af de nye muligheder

Kommuneundersøgelsen viser, at lidt over halvdelen af kommunerne har brugt muligheden for at dispensere fra en lokalplans principper til midlertidig anvendelse m.v. i op til 3 år ad gangen (10 år for studieboliger), jf. diagram 4.7.

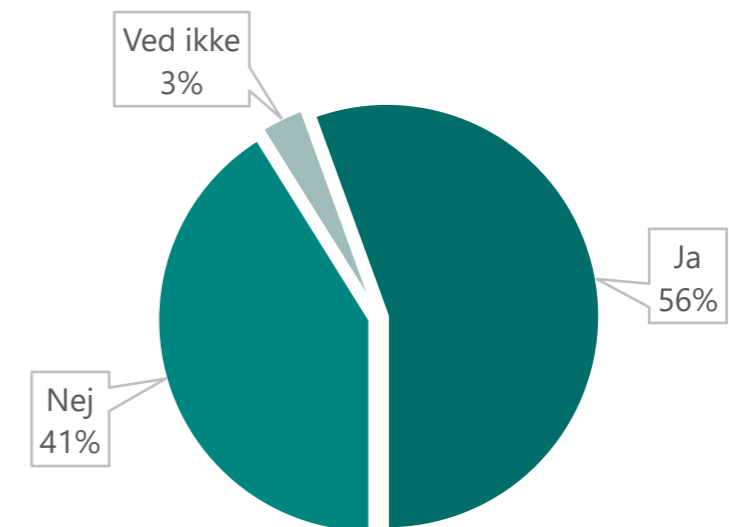
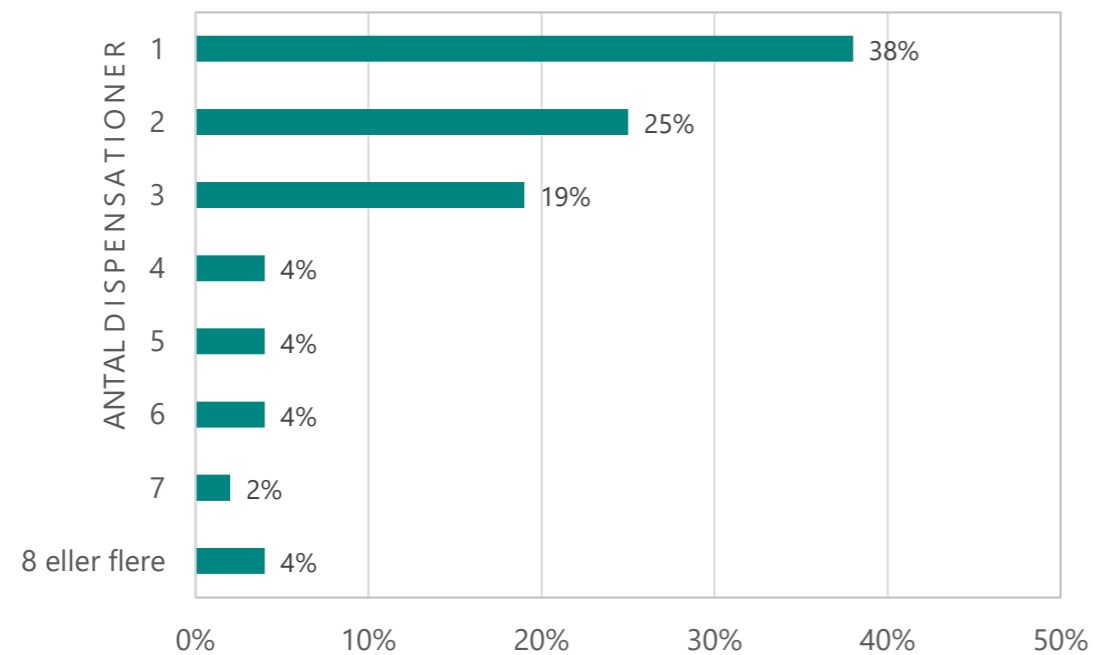

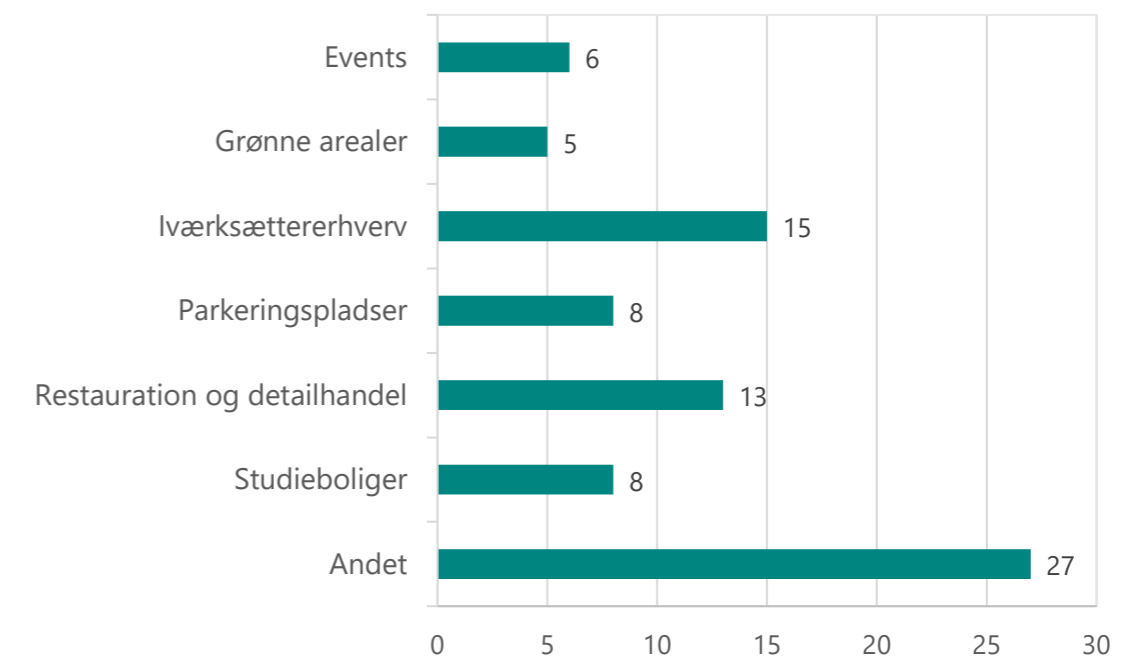
Diagram 4.7. Andel af kommuner, der har anvendt muligheden for at dispensere fra principperne i en lokalplan til midlertidig anvendelse. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Figur 4.8 Andel af kommuner, der har anvendt reglen.. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

De fleste kommuner har anvendt mulighederne for midlertidigt at dispensere fra principperne i en lokalplan 1-3 gange, mens en mindre del af kommunerne har anvendt muligheden flere gange, jf. figur 4.8.

De tidsbegrænsede dispensationer er ifølge kommunespørgeundersøgelsen givet til en bred vifte af anvendelser som fx restauration og detailhandel, iværksætterhverv, parkeringspladser, studieboliger, grønne områder, fitness samt events m.v., jf. figur 4.9. Kategorien 'andet' dækker ligeledes over mange forskellige midlertidige anvendelsesformål som fx kontor og butik, pavilloner til midlertidig indkvartering under ombygning, boliger og forskellige rekreative aktiviteter.

Figur 4.9. Tabellen viser, hvor mange kommuner der har benyttet forskellige typer af dispensationer. Kilde: Kommuneundersøgelsen (2019).

Oftest bruges den maksimale mulighed for tidsbegrænsning, men der er konkrete undtagelser herfra. Især er dispensationerne til events oftest af betydeligt kortere varighed, dvs. 1, 6 eller 12 måneder.

Nye udviklingsmuligheder ved kysterne og for turisme

PLANLOVEN 2017 – 2020

For at understøtte vækst og udvikling i hele landet og udviklingsmulighederne for kyst- og naturturismen er der med planlovsændringerne åbnet mulighed for at udpege udviklingsområder inden for kystnærhedszonen, hvor der gives større adgang til at planlægge for byudvikling og tillade anlæg som i landzone i øvrigt. Derudover er der givet mulighed for at udlægge og omplacere sommerhusområder, overføre sommerhusområder til byzone, der er igangsat en oprydning i ikke udnyttede reservationer til ferie- og fritidsanlæg samt givet mulighed for en ny forsøgsordning for innovative og bæredygtige turismeprojekter. Endelig er anvendelsesperioden for sommerhuse udvidet, og muligheden for at indrette ferieboliger i overflødige bygninger er styrket.

Nye muligheder i kystnærhedszonen

Erhvervsministeren (nu: indenrigs- og boligministeren) fik med ændringen af planloven i 2017 bl.a. mulighed for at udpege udviklingsområder, udlægge nye sommerhusområder i kystnærhedszonen og overføre eksisterende sommerhusområder til byzone – alle gennem udstedelse af landsplandirektiver efter ansøgninger fra kystkommunerne.

Udviklingsområder i kystnærhedszonen

(§ 5b, stk. 2)

Ændring og formål

Med ændringen af planloven fik erhvervsministeren (nu: indenrigs- og boligministeren) i 2017 mulighed for på baggrund af ansøgninger fra kystkommunerne at udstede landsplandirektiver for udviklingsområder i kystnærhedszonen. Formålet med ændringerne var at give kystkommunerne øgede muligheder for lokal udvikling, samtidig med at man bevarer kystnærhedszonen og sikrer natur-, miljø- og landskabsinteresser.

Udviklingsområder er områder i kystnærhedszonen uden særlige natur-, miljø- og landskabsinteresser, hvor kravet om en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for den kystnære placering fraviges, hvor planlovens almindelige regler for byvækst og landzoneadministration gælder. Fx giver det kommunerne mulighed for at planlægge for boliger uden at skulle fremkomme med en planlægningsmæssig

eller funktionel begrundelse for den kystnære placering. Planlægning for fx nye ferie- og fritidsanlæg og udlægning af nye sommerhusområder indenfor udviklingsområder skal fortsat følge de regler, der gælder for resten af kystnærhedszonen.

Kommunens udpegning af udviklingsområder skal ske parallelt med kommunernes udpegning af Grønt Danmarkskort og må ikke overlape hermed, hvorved det sikres, at udviklingsområder og kommunernes indsats for at sikre flere og større sammenhængende naturområder indgår integreret i kommuneplanlægningen. Udviklingsområderne træder således i kraft, når eventuelle betingelser er opfyldt, og der for kommunen foreligger en endelig vedtaget og offentliggjort planlægning for Grønt Danmarkskort. Der er ikke et loft for, hvor mange eller hvor store udviklingsområder der kan ansøges om.

Anvendelse af muligheder

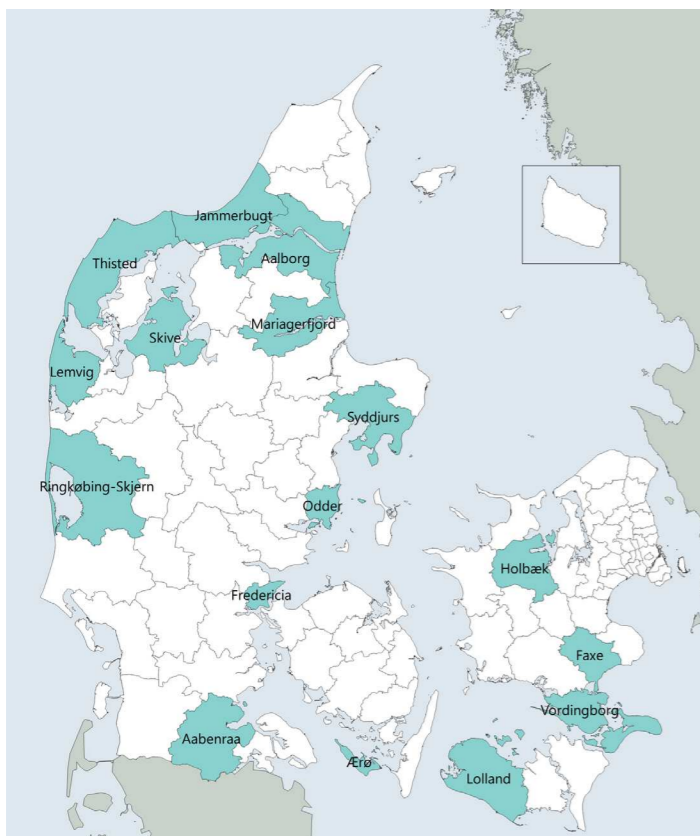
Landets kystkommuner modtog den 10. februar 2017 en invitation fra erhvervsministeren til at forberede ansøgninger til første runde for alle tre muligheder med frist den 15. oktober 2017.

22 kystkommuner ansøgte om i alt 124 udviklingsområder. Der var stor variation mellem kommunernes ansøgninger, og nogle kommuner ansøgte om større områder, mens andre søgte om et eller flere mindre områder.

Landsplandirektivet blev udstedt den 18. september 2019 og omfatter 16 kystkommuner med samlet 91 udviklingsområder svarende til 7.360 ha., jf. kort 5.1 og 5.2 og tabel 5.3.

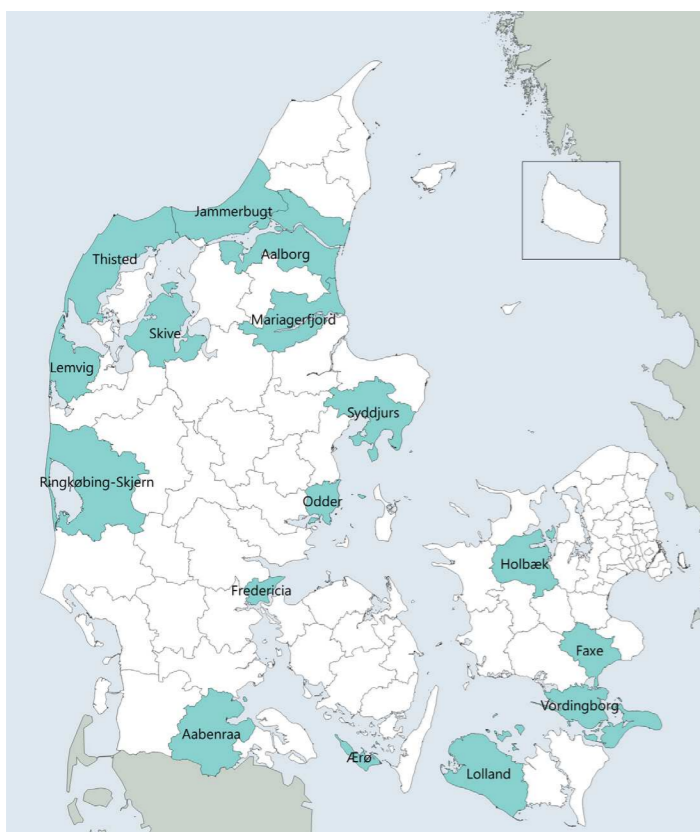
Ansøgninger fra tre kommuner opfyldte ikke forudsætningen om, at ansøgningen skal være baseret på en forudgående planstrategi.

En række kommuner havde ansøgt om udviklingsområder, der var omfattet af naturbeskyttelsesinteresser. De ansøgte udviklingsområder, der fx indeholdt arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens regler om strandbeskyttelse, blev beskåret, således at arealerne ikke er medtaget i landsplandirektivet.

Faxe (5) Fredericia (1) Holbæk (1) Jammerbugt (5) Lemvig (1) Lolland (8)
 Mariagerfjord (19) Odder (1) Ringkøbing-Skjern (2) Skive (2) Syddjurs (1) Thisted (1)
 Vordingborg (1) Ærø (1) Aabenraa (3) Aalborg (39)

Kort 5.1: Landsplandirektiv af 18. september 2019. Antal udpegede udviklingsområder fordelt pr. kommune. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Faxe (152 ha) Fredericia (28 ha) Holbæk (110 ha) Jammerbugt: (815 ha) Lemvig (158 ha)
 Lolland (253 ha) Mariagerfjord (2.297 ha) Odder (1 ha) Ringkøbing-Skjern (67 ha)
 Skive (14 ha) Syddjurs (41 ha) Thisted (6 ha) Vordingborg (65 ha) Ærø (12 ha)
 Aabenraa (17 ha) Aalborg (3.325 ha)

Kort 5.2: Landsplandirektiv af 18. september 2019. Antal hektar af udviklingsområder fordelt pr. kommune. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Kommuner	Områder udpeget	Samlet udpeget areal (ha)
Faxe	5	152
Fredericia	1	28
Holbæk	1	110
Jammerbugt	5	815
Lemvig	1	158
Lolland	8	253
Mariagerfjord	19	2.297
Odder	1	1
Ringkøbing-Skjern	2	67
Skive	2	14
Syddjurs	1	41
Thisted	1	6
Vordingborg	1	65
Ærø	1	12
Aabenraa	3	17
Aalborg	39	3.325
I alt	91	7.360

Tabel 5.3: Landsplandirektiv af 18. september 2019. Antal udpegede udviklingsområder i kystnærhedszonen fordelt på kommuner. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Den 4. februar 2019 blev landets kystkommuner på ny inviteret til at forberede ansøgninger til anden ansøgningsrunde for alle tre muligheder med frist den 1. december 2019.

Bolig- og Planstyrelsen har modtaget ansøgninger fra 21 kystkommuner, der tilsammen har søgt om i alt 99 udviklingsområder med tilsammen ca. 4550 ha. Behandlingen af disse ansøgninger pågår.

Udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen

(§ 5b, stk. 4)

Ændring og formål

Med ændringen af planloven i 2017 fik erhvervsministeren (nu: indenrigs- og boligministeren) mulighed for, efter ansøgning fra kommunalbestyrelser, at udlægge op til 6.000 sommerhuse under forudsætning af, at kommunerne lader områder med mindst 5.000 ubebyggede sommerhusgrunde i kystnærhedszonen tilbageføre til landzone.

Formålet med ændringerne var at give kystkommunerne mulighed for at omplacere sommerhusområder til mere attraktive lokationer og tilføje ekstra sommerhuse, der skal bidrage til den samlede vækst i kystturismen.

Ansøgningerne om udlæg og omplacering af sommerhusområder i første runde er behandlet efter en række kriterier, der er fastsat i planloven, bl.a. at nye sommerhusområder skal placeres i tilknytning til eksisterende eller planlagte bysamfund, feriecentre eller sommerhusområder, hvor der er et turismæssigt potentiale.

I forlængelse af aftalen om *Danmark i bedre balance* fra 2016 blev Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance den 19. december 2018 enige om en opfølgning på aftalen for så vidt angår udlæg af sommerhusområder og styrket naturhensyn, der sikrer, at der i forbindelse med udlæg af nye større sommerhusområder foretages udlæg af grønne og rekreative områder for at bidrage positivt til den omkringliggende natur.

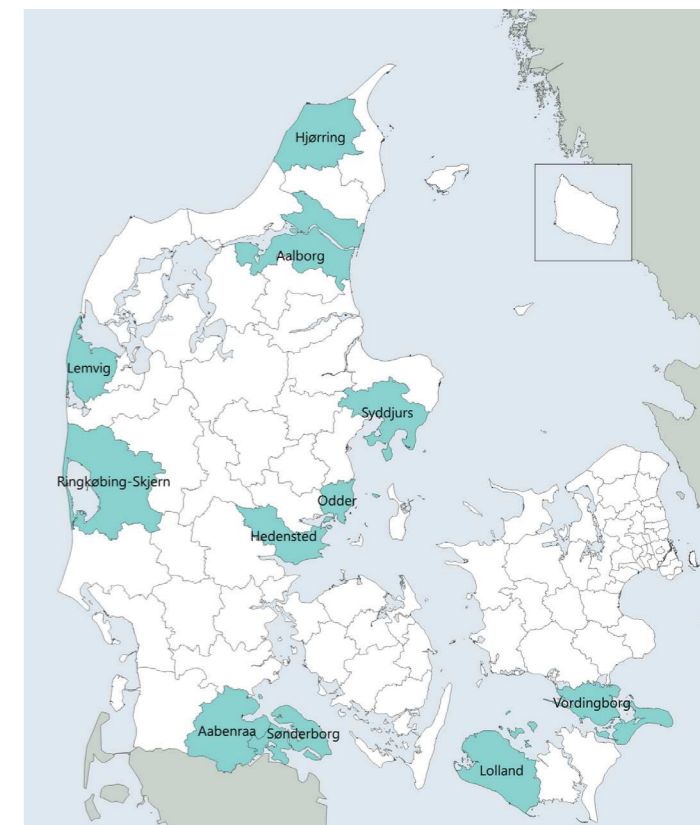
For at fremme realiseringen af nye sommerhusområder er kommunernes frist for planlægning af uudnyttede sommerhusområder ændret fra otte år til fire år ved en ændring af planloven med virkning fra 1. april 2020. Ændringen giver ministeren mulighed for at beslutte, at kommunernes planlægningsmulighed for uudnyttede sommerhusområder bortfalder senest fire år efter, at udlæg af sommerhusområder er udstedt ved landsplandirektiv.

Anvendelse af muligheder

I første runde af landsplandirektiv for udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen ansøgte 25 af landets 78 kystkommuner om udlæg af nye sommerhusområder.

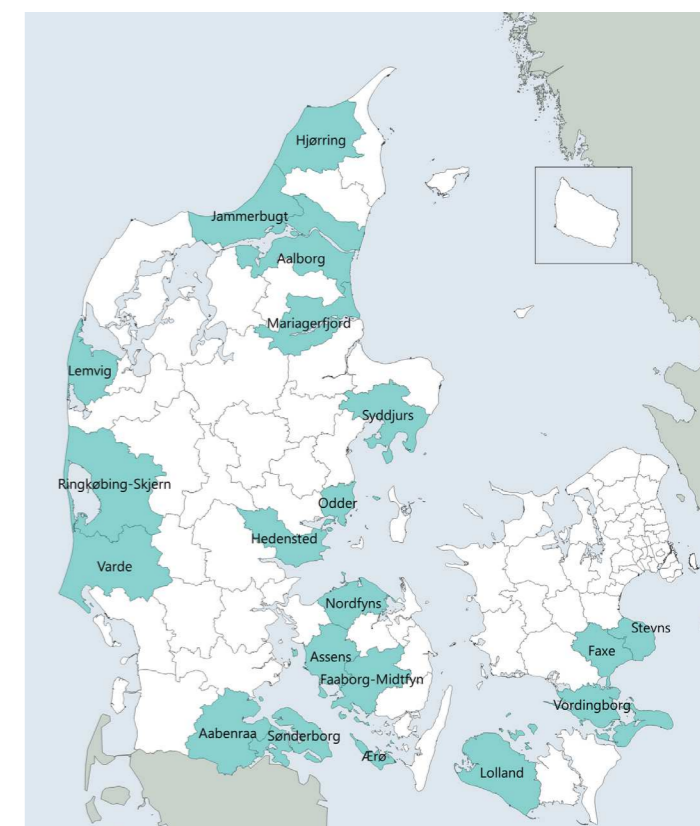
Landsplandirektivet, der trådte i kraft den 23. september 2019, giver de 20 kystkommuner mulighed for at udlægge op til 2.027 sommerhusgrunde under forudsætning af en tilbageførelse af 1.362 ubebyggede sommerhusgrunde andre steder, jf. kort 5.4 og 5.5 samt tabel 5.6. Ansøgningerne fra de resterende 5 kommuner opfyldte ikke kravet i loven om, at ansøgningen skal baseres på en vedtaget kommuneplanstrategi.

Kort 5.4: Landsplandirektiv af 16. september 2019. Kommuner, der har tilbageført sommerhusområder. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Hedensted (1) Hjørring (1) Lemvig (3) Lolland (1) Odder (2) Ringkøbing-Skjern (4) Syddjurs (19) Sønderborg (1) Vordingborg (1) Aabenraa (1) Aalborg (1)

Kort 5.5: Landsplandirektiv af 16. september 2019. Kommuner, der har udlagt nye sommerhusområder. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Assens (2) Faxe (1) Faaborg-Midtfyn (2) Hedensted (2) Hjørring (3) Jammerbugt (1) Lemvig (3) Lolland (2) Mariagerfjord (1) Nordfyns (3) Odder (2) Ringkøbing-Skjern (1) Stevns (1) Syddjurs (6) Sønderborg (1) Varde (1) Vordingborg (1) Ærø (2) Aabenraa (1) Aalborg (1)

Af de 1.000 ekstra sommerhusgrunde, som kan fordeles uden ombytning i forholdet 1:1, er 665 fordelt i første ansøgningsrunde. Ud af de 20 kommuner har fire (Lemvig, Lolland, Syddjurs og Aalborg kommuner) tilbageført flere grunde, end de har ansøgt om at udlægge. De resterende kommuner har fået del i de 665 ekstra sommerhusgrunde, jf. tabel 5.6.

Kommuner	Antal delområder	
	Tilbageførelser	Udlæg
Assens	0	2
Faaborg-Midtfyn	0	2
Faxe	0	1
Hedensted	1	2
Hjørring	1	3
Jammerbugt	0	1
Lemvig	3	3
Lolland	1	2
Mariagerfjord	0	1
Nordfyn	0	3
Odder	2	2
Ringkøbing-Skjern	4	1
Sønderborg	1	1
Stevns	0	1
Syddjurs	19	6
Varde	0	1
Vordingborg	1	1
Ærø	0	2
Aabenraa	1	1
Aalborg	1	1
I alt	35	37

Tabel 5.6: Landsplandirektiv af 16. september 2019. Antal tilbageførelser og udlæg af sommerhusområder fordelt på kommuner. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen.

Ny ansøgningsrunde

Der er gennemført en ny ansøgningsrunde den 1. december 2019. I denne runde er der modtaget ansøgninger om udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen fra 19 kystkommuner. Behandlingen af disse ansøgninger pågår.

Overførsel af eksisterende sommerhusområder til byzone

(§ 5b, stk. 6)

Ændring og formål

Med ændringen af planloven i 2017 fik kommunalbestyrelserne mulighed for at ansøge erhvervsministeren (nu: indenrigs- og boligministeren) om tilladelse til at overføre eksisterende mindre sommerhusområder indenfor kystnærhedszone til byzone ved lokalplan.

Formålet med ændringen var at give mulighed for, at kommuner kan planlægge for et samlet område i byzone, der hvor mindre sommerhusområder gennem årene er vokset sammen med nærliggende byområder.

Ændringen er rettet mod tilfælde, hvor der er tale om mindre sommerhusområder, der ligger i tilknytning til eksisterende byzone, hvor mindst to tredjedele af de berørte grundejere er positive over for en overførsel til byzone, og hvor den rekreative værdi for kommunens og nabokommunens indbyggere er af underordnet betydning. Det er en forudsætning for tilladelsen, at de generelle kriterier for udlæg af arealer til byzone er opfyldt. Der skal således være et behov for yderligere areal til byvækst, og det er kun sommerhusområder i tilknytning til eksisterende sammenhængende byzone, der kan overføres, så byen udvikles indefra og ud. Ved overførsel af sommerhusområde til byzone kan beboerne bl.a. få bygge- og beboelsesmæssige fordele.

Anvendelse af muligheder

I 2017 fik enkelte kommuner i forbindelse med en revision af Fingerplanen (Fingerplan 2017 – Landplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning) mulighed for at gennemføre en proces om overførsel af specifikke, kystnære sommerhusområder til byzone i overensstemmelse med de nye regler i planloven. To kommuner benyttede sig af den mulighed: Lejre Kommune for dele af et sommerhusområde ved Bramsnæs og Stevns Kommune for dele af et sommerhusområde ved Strøby Egede.

Fanø, Stevns, Vordingborg og Aarhus kommuner har endvidere ansøgt hver om overførsel af et område. Med landsplandirektiv af 3. juli 2018 fik alle fire kommuner mulighed for at overføre de fire kystnære sommerhusområder til byzone, jf. kort 5.7 og tabel 5.8.

1. Strøby Egede, Stevns 2. Erhvervsområde ved sdr. Nytoft, Fanø
3. Masnedøvej Vordingborg, Vordingborg 4. Skæring Strand, Aarhus

Kort 5.7: Landsplandirektiv af 3. juli 2018 for overførsel af sommerhusområder til byzone. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen

Kommune	By	Grunde	Hektar
Vordingborg	Vordingborg	12	3.7
Stevns	Strøby Egede	78	8.3
Fanø	Nordby	0	0.8
Aarhus	Skæring	1.055	129

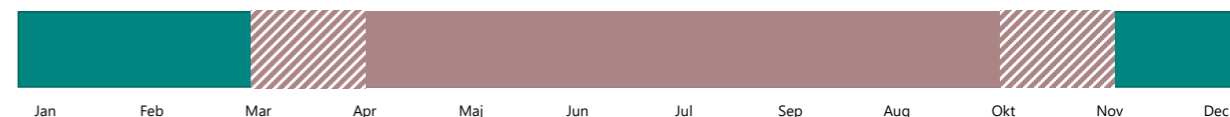
Tabel 5.8: Landsplandirektiv af 3. juli 2018 for overførsel af sommerhusområder til byzone fordelt over kommuner. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen

I anden ansøgningsrunde for landsplandirektiv om overførsel af sommerhusområder til byzone er der modtaget en ansøgning fra en kommune, der ønsker at overføre et sommerhusområde på 1,1 ha til byzone. Forslag til bekendtgørelse om landsplandirektiv for overførsel af kystnært sommerhusområde til byzone i Vordingborg Kommune er sendt i høring den 12. februar 2021. Efter ansøgningsfristen har endnu en kommune vist interesse for muligheden og har efterspurgt endnu en ansøgningsrunde.

Udvidelse af "sommerperioden" for brug af ferieboliger i sommerhusområder

(§ 40)

Ændring og formål

For at styrke turismen og fastholde liv og udvikling i lokalområderne uden for de større byer blev perioden for brug af ferieboliger i sommerhusområder, den såkaldte "sommerperiode", udvidet med to måneder, tidligere 1. april - 30. september, nu 1. marts - 31. oktober.

Anvendelse af muligheder

Sommerperioden i planloven regulerer alene tidsrummet, hvor sommerhusene frit kan benyttes, dvs. hvornår og hvor meget sommerhusene må anvendes. Udlejning af sommerhuse er reguleret i sommerhusloven og ikke i planloven.

Der foreligger ikke tilgængelige data om ejere og brugeres egen benyttelse af sommerhuse i den udvidede sommerperiode.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at der siden 2015 har været en generel stigning i antal uger, hvor fritidshuse udlejes i Danmark. Det hævede bundfradrag ved sommerhusudlejning og den generelle bedring i økonomien i samfundet vurderes foruden den udvidede anvendelsesperiode at have medvirket hertil.

Etablering af ferieboliger i alle overflødige bygninger i landzone uden for kystnærhedszonen

(Praksisændring)

Ændring og formål

For at styrke turismen og fastholde liv og udvikling i lokalområderne uden for de større byer er det via en tilpasning af administrativ praksis gjort muligt for kommunerne at give tilladelse til at indrette ferieboliger på op til 100 kvadratmeter i alle overflødige bygninger i landzone uden for kystnærhedszonen og i udviklingsområder. Erhvervsmæssig udlejning af sommerhuse til ferie- og fritidsmæssige formål m.v. kræver tilladelse efter sommerhusloven og gives med enkelte undtagelser ikke. Udlejning af ferieboliger etableret i overflødiggjorte bygninger i landzonen er en af disse undtagelser. I forbindelse med planlovsændringen i 2017 er praksis for tilladelse til erhvervsmæssig udlejning efter sommerhuslovens regler dermed blevet tilsvarende lempet.

Før praksisændringen var det alene muligt at meddele udlejningstilladelse til udlejning af op til 10 ferieboliger, som indrettes i overflødiggjorte driftsbygninger. Med praksisændringen blev der for overflødiggjorte bygninger i landzonen uden for kystnærhedszonen og i udviklingsområder ikke fastsat en grænse for antallet af ferieboliger, der kan gives tilladelse til. Efter praksisændringen er det således alene den overlødiggjorte bygnings størrelse, der er afgørende for antallet mulige ferieboliger.

Anvendelse af muligheder

Siden planlovsændringen i 2017 og frem til april 2020 er der meddelt udlejningstilladelse til i alt 181 ferieboliger etableret i overflødiggjorte bygninger, hvoraf 31 relaterer sig til praksisændringen.

Det er ved en gennemgang af afgørelser efter sommerhusloven opgjort, at der siden praksisændringen tre gange er meddelt tilladelse til etablering af ferieboliger i andre overflødiggjorte bygninger end driftsbygninger på nuværende eller tidligere landbrugsejendomme. De tre afgørelser giver tilladelse til udlejning af i alt 17 ferieboliger etableret i overflødiggjorte bygninger beliggende i landzonen uden for kystnærhedszonen.

Der er endvidere i et enkelt tilfælde modtaget en ansøgning om udlejningstilladelse til flere end 10 ferieboliger. I sagen er der meddelt tilladelse til udlejningen af i alt 14 ferieboliger.

Genopførelse efter brand af turismeanlæg

(§ 5b, stk. 9)

Ændring og formål

For at sikre mulighed for, at turismeanlæg efter brand kan genopføres med en lidt anden beliggenhed eller udformning end tidligere, blev der indført mulighed for, at indenrigs- og boligministeren i særlige tilfælde kan meddele tilladelse til at fravige visse bestemmelser i planloven til nyopførelse af turismefaciliteter, fx hoteller, der er ødelagt på grund af brand, oversvømmelse, storm el.lign.

Anvendelse af muligheder

Muligheden for at tillade genopførelse af ødelagte turismefaciliteter har endnu ikke været anvendt. Der er siden lovændringen modtaget en ansøgning om tilladelse efter bestemmelsen. Ansøgningen er sidenhen bortfaldet, idet det ikke har været muligt for ejer at opnå de nødvendige dispensationer fra fredningsbestemmelser.

Den konkrete anledning til at indføre bestemmelsen i planloven var ødelæggelsen af Svinkløv Badehotel ved Fjerritslev ved en altomfattende brand i 2016. Det nedbrændte Svinkløv Badehotel er genopført med samme omfang og placering som det oprindelige hotel og forudsatte derfor ikke tilladelse.

Gode rammer for virksomheder i byerne

PLANLOVEN 2017 – 2020

Med ændringen af planloven i 2017 kom der nye regler for planlægning i områder belastet af støj, lugt, støv og anden luftforurening for at beskytte eksisterende produktionsvirksomheder og transport- og logistikvirksomheders drifts- og udviklingsmuligheder. Herudover blev det indført, at erhvervsarealer langs motorveje skal prioriteres til transport- og logistikvirksomheder og andre transporttunge virksomheder.

Erhvervsudvikling

For at sikre udviklingsmuligheder og større investeringssikkerhed for produktionsvirksomheder og transport- og logistikvirksomheder blev der med planlovsændringen i 2017 indført nye regler om, at kommunalbestyrelsen i planlægningen skal afgrænse erhvervsområder, som skal forbeholdes produktionsvirksomheder m.v., og udlægge tilhørende konsekvensområder, ligesom erhvervsarealer langs motorveje skal prioriteres til transport- og logistikvirksomheder og andre transporttunge virksomheder.

Endvidere blev der i 2017 for at beskytte produktionsvirksomheder m.v. indført regler om, at kommunerne i planlægningen skal sikre, at der ikke opstår miljøkonflikter mellem fx boliger og produktionsvirksomheder m.v. som følge af støj, lugt, støv og anden luftforurening. Samtidig blev der som en undtagelse fra reglerne om, at kommunerne ikke kan planlægge for støjfølsom anvendelse på støjbelastede arealer, indført bestemmelser om, at kommunerne i områder, hvor der er særlige byudviklingsinteresser, der er belastet med støj fra produktionsvirksomheder, kan udpege op til to transformationsområder, hvor boligerne i første række kan være støjbelastet over de vejledende støjgrænser.

Retningslinjer i kommuneplanen for beliggenheden af erhvervs-, konsekvens- og transformationsområder

(PL § 11 a, stk. 1, nr. 8 og 25-27 (retningslinjer), § 11 b, stk. 1, nr. 16 (rammer), § 16, stk. 9 (redegørelse))

Ændring og formål

Kommunalbestyrelsen skal i kommuneplanen fastsætte retningslinjer for beliggenheden af erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder, som skal friholdes for anden anvendelse uden tilknytning til disse

virksomheder. Det er samtidig blevet muligt at udlægge konsekvensområder omkring disse erhvervsområder, hvor der skal redegøres for påvirkning af virksomhederne i forbindelse med planlægning.

Herudover er der indført en undtagelse fra planlovens forbud mod at planlægge for støjfølsom anvendelse i støjbelastede områder, medmindre der fastsættes bestemmelser om afskærmningsforanstaltninger. Kommunalbestyrelsen har fået mulighed for at udpege transformationsområder inden for konsekvensområder, hvor der kan planlægges for omdannelse af nedslidte og forældede byområder til bl.a. boligformål med lempede støjkrav for boligbyggeri i første række mod en produktionsvirksomhed.

Anvendelse af muligheder

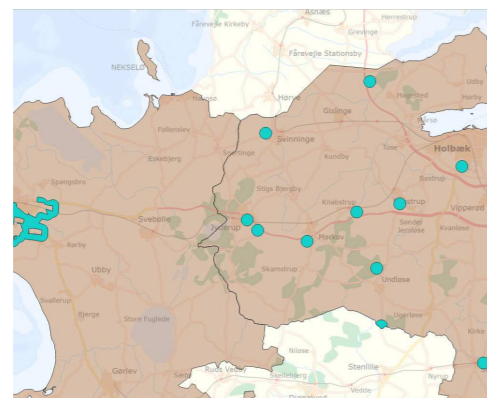
38 kommuner ud af 98 kommuner har i perioden 15. juni 2017 til 15. april 2020 forholdt sig til produktionsvirksomheder gennem retningslinjer i deres kommuneplan. Det er enten sket via revision af kommuneplan 2017 eller med et kommuneplantillæg. Kommunerne har enten udpeget erhvervsområder, udpeget både erhvervsområder og konsekvensområder eller valgt ikke at udpege sådanne områder.

De 38 kommuner har anvendt bestemmelserne på følgende måde:

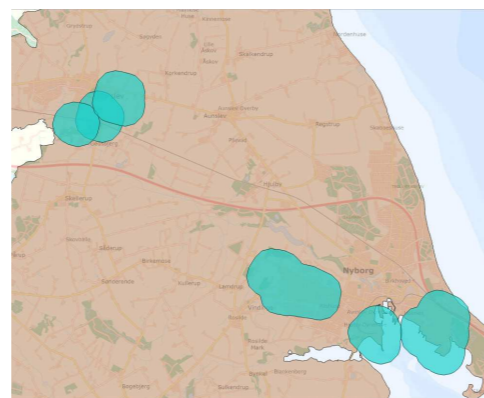
- Ud af de 38 kommuner har 35 kommuner indarbejdet retningslinjer for beliggenheden af erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder. 3 kommuner har beskrevet, at de ikke finder det relevant i deres retningslinjer.
- Ud af de 38 kommuner har 16 kommuner angivet, at de ikke udpeger konkrete erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder.
- Ud af de 38 kommuner har 21 kommuner udpeget konkrete erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder. De 21 kommuners udpegninger er blødt formuleret og undtager derfor på sigt ikke serviceerhverv fuldstændigt fra deres rammer.
- Ud af de 38 kommuner har 22 kommuner udpeget konsekvensområder. Der er en vis usikkerhed, fordi kommunerne har registreret det forskelligt i Plandata.dk. Det ses bl.a. ved, at der er 22 kommuner, der har udlagt konsekvensområder, men kun 21 kommuner, der har udlagt erhvervsområderne, som konsekvensområderne udlægges omkring. Herudover arbejder nogle kommuner med egne konsekvenszoner og -områder, som kan forveksles med konsekvensområder omkring erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder.
- Ud af 22 kommuner, som har udpeget konsekvensområder, har en kommune udpeget et transformationsområde.

Der er stor variation i, hvordan kommunerne har foretaget udpegninger af konsekvensområder. Nogle kommuner har mange områder, mens andre kun har et enkelt. I nogle kommuner er områderne store (og kan overlape hinanden), mens de i andre områder er små og afgrænsede. Kort 6.1 og 6.2 viser eksempler på forskellige typer udpegninger af konsekvensområder.

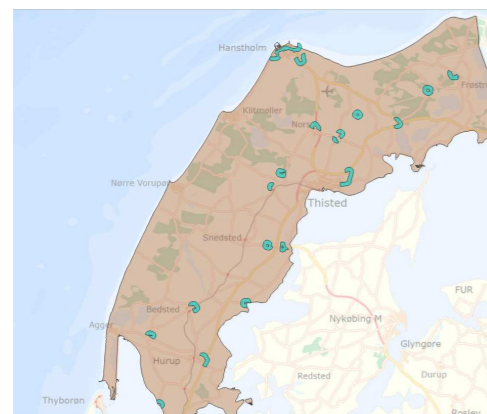
Herudover viser registreringer i Plandata.dk, at tre kommuner (Kalundborg, Thisted og Aarhus) har planlagt for konsekvensområde omkring havneområder.

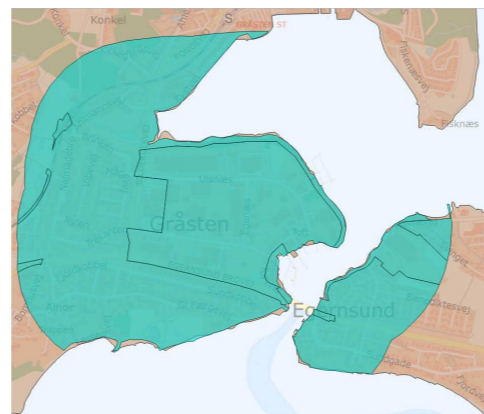
Kalundborg & Holbæk

Nyborg

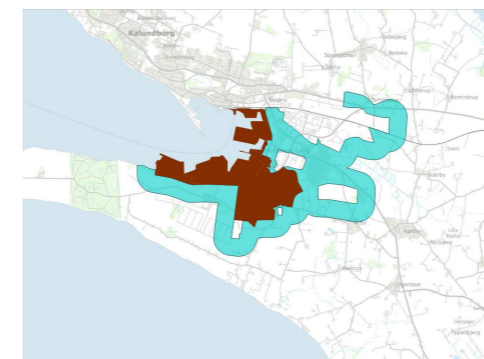

Thisted

Sønderborg, Alnor Næs

Kort 6.1: Eksempler på udpegninger af konsekvensområder i kommuneplanen. Kilde: Kommunernes oplysninger i Plandata.dk (2019).

Kalundborg

Thisted

Aarhus

Kort 6.2: Udpegninger af konsekvensområder omkring havne. Kilde: Kommunernes oplysninger i Plandata.dk (2019).

En enkelt kommune har udpeget et transformationsområde i et konsekvensområde omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder.

Rammer for at erhvervsarealer langs motorveje prioriteres til transport- og logistikvirksomheder

(PL § 11 b, stk. 1, nr. 15)

Ændring og formål

Kommuneplanens rammer skal sikre, at erhvervsarealer langs motorveje prioriteres til logistik- og transportvirksomheder samt andre virksomheder, som har tunge gods-transporter, for at sikre nem adgang til det overordnede vejnet, og tung transport så vidt muligt ledes uden om bymæssig bebyggelse. Hensigten med muligheden er at fastholde vækstmuligheder for transporttunge erhverv og samtidigt undgå tung trafik gennem beboede områder ved at prioritere erhvervsarealer langs motorvejen til sådanne erhverv. Ændringen gælder for nye, ikke lokalplanlagte erhvervsarealer og ved ændring af kommuneplanens rammer langs motorvejene.

Anvendelsen af muligheder

I opgørelser over aftaler og indsigelser mod kommuneplaner og kommuneplantillæg er det registreret, at der siden marts 2018 er fremsat indsigelse to gange med henblik på at sikre, at interessen bliver varetaget, således at erhvervsarealer langs motorveje bliver prioriteret til transport- og logistikvirksomheder og andre transporttunge virksomheder.

Planlægning i områder med støj og transformationsområder

(PL § 15 a, stk. 3 (lokalplanlægning om undtagelse/ overskridelse af grænseværdi på 5 dB), § 15 a, stk. 4 (regler vedr. tinglysning af lokalplan), § 16, stk. 10 (redegørelse))

Ændring og formål

Kommunerne fik i 2017 mulighed for at planlægge for transformationsområder, hvor der er lempede støjkrav på op til 5 dB for boliger i første række mod produktionsvirksomheder. Denne undtagelse fra planlovens generelle forbud mod at planlægge for støjfølsom anvendelse i støjbelastede områder, medmindre der fastsættes bestemmelser om afskærmningsforanstaltninger, blev indført for at give kommunerne mulighed for at planlægge for omdannelse af nedslidte og forældede byområder til bl.a. boligformål ved at lokalplanlægge for boligbyggeri i første række mod en produktionsvirksomhed eller transport- og logistikvirksomhed, selvom støjniveauet på facaden overskrider Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Anvendelse af muligheder

I perioden 15. juni 2017 – 15. april 2020 har en enkelt kommune anvendt muligheden for at lokalplanlægge for et transformationsområde.

Planlægning i områder med lugt, støv eller anden luftforurening

(PL § 15 b (lokalplanlægning forbud om at udlægge arealer i områder belastet af lugt, støv og anden luftforurening), § 15b stk. 2 (lokalplanlægning om undtagelse), § 15 stk. 2, nr. 14 (krav om mekanisk ventilation))

Ændring og formål

For at beskytte produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder og husdyrbrug i forbindelse med planlægning for byudvikling m.v. blev der i 2017 indført en bestemmelse om, at der ikke kan planlægges for forureningsfølsom anvendelse i områder belastet af lugt, støv og anden luftforurening.

Der er indført to undtagelser fra hhv. 2017 og 2020, som giver kommunerne mulighed for at planlægge for forureningsfølsomme funktioner i områder belastet af lugt, støv og anden luftforurening. I 2017 fik kommunerne mulighed for at udpege konsekvensområder omkring erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder m.v., med mulighed for at planlægge for hermetisk lukkede bygninger til kontorbyggeri og lign. på arealer, som er belastet af lugt, støv og anden luftforurening. Kommunerne kan desuden med den ændring af planloven, der trådte i kraft den 1. april 2020, som en undtagelse fra reglerne om, at der ikke kan planlægges for boliger, institutioner, kontorer, rekreative formål m.v. i områder med lugtgener, søge indenrigs- og boligministeren om tilladelse til at lokalplanlægge for byudvikling med boliger i områder

belastet af lugt over Miljøstyrelsens grænseværdier på op til 20 LE i områder udpeget som lugtbelastede områder.

Anvendelse af muligheder

Ifølge registerdata har kommunerne efter lovændringen i 2017 sendt i alt 19 lokalplanforslag i høring, som ligger inden for udpegede konsekvensområder omkring erhvervsområder for produktionsvirksomheder. Ingen af disse lokalplaner har til hovedformål at udlægge hermetisk lukkede bygninger til kontorer i områder belastet af lugt, støv eller anden luftforurening. En enkelt kommune har i en lokalplan muliggjort en bygning til kontorer inden for konsekvensområdet. Det fremgår af lokalplanen, at bygningen skal tage højde for lugt, støv eller anden luftforurening, og at mekanisk ventilation (anvendes til hermetisk lukkede bygninger/etager) skal anvendes, hvis grænseværdierne for lugt, støv eller anden luftforurening ved byggeriets opførelse, ikke kan overholdes.

Muligheden for at søge indenrigs- og boligministerens tilladelse er endnu ikke anvendt. Bolig- og Planstyrelsen er bekendt med to kommuner, som forventer at søge om tilladelse efter den nye regel.

Landsplanlægning og samarbejdet med kommunerne

PLANLOVEN 2017 – 2020

Kommunerne har ansvaret for den fysiske planlægning i form af kommuneplaner og lokalplaner. Den kommunale planlægning skal ske inden for rammerne af nationale interesser og de hensyn, som er fastlagt i lovgivning, handlingsplaner, sektorplaner, landsplanlægning samt i aftaler mellem staten og kommuner.

Indenrigs- og boligministeren er ansvarlig for landsplanlægningen og har forskellige opgaver og beføjelser, herunder at ministeren skal:

- redegøre for landsplanarbejdet efter nyvalg til Folketinget,
- hvert 4. år offentliggøre en oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen,
- gribe ind, hvis kommunerne planlægger i strid med nationale interesser,
- hvert 4. år i samarbejde med de kommunale organisationer give en redegørelse for lokal Agenda 21-arbejdet i regioner og kommuner og forelægge det for det relevante udvalg i Folketinget

Statens varetagelse af nationale interesser

Ændring og formål

Indenrigs- og boligministeren skal på statens vegne fremsætte indsigelse mod forslag til kommuneplaner og kommuneplantillæg, som ikke er i overensstemmelse med de nationale interesser. Herudover skal ministeren fremsætte indsigelse mod forslag til lokalplaner for arealer i kystnærhedszonen, hvis planforslaget er i strid med lovens bestemmelser herom. I begge tilfælde gælder pligten dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

For alle ministerområder gælder derudover, at en minister samt Stiftsøvrigheden kan gøre indsigelse mod et forslag til lokalplan ud fra de særlige hensyn, som ministeren respektive Stiftsøvrigheden varetager.

En indsigelse mod et planforslag indebærer, at planen først kan vedtages endeligt, når der er opnået enighed mellem parterne om nødvendige ændringer.

Planlovsændringerne i 2017 havde til formål at give kommunerne større frihed og klare rammer for den fysiske planlægning. Derfor er de nationale interesser fokuseret til fire områder, hvor staten skal fremsætte indsigelse, hvis kommunernes planlægning strider imod disse.

Nationale interesser i planlægningen:

- Vækst og erhvervsudvikling,
- Nationale og regionale anlæg
- Miljø og natur, der er beskyttet under naturbeskyttelsesloven
- Kulturarv og landskaber

Reglerne om, at statslige sektormyndigheder kan gøre indsigelse mod et forslag til en lokalplan, blev ligeledes ændret. Hvor de enkelte sektormyndigheder tidligere kunne komme med indsigelse, fremgår det nu af loven, at det er ministeren for det pågældende område, der kan gøre indsigelse mod lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, som ministeren varetager.

Stiftsøvrigheden har som den eneste institution fastholdt sin kompetence til at kunne gøre indsigelse over for kommunernes lokalplanforslag. Stiftsøvrigheden kan således fortsat fremsætte indsigelser mod et lokalplanforslag. Baggrunden herfor var et ønske om at afspejle den særlige rolle, som kirken har i det danske samfund, og sikre, at den kommunale planlægning tager hensyn til kirkerne som en del af den danske kulturarv.

Til brug for kommunernes kommuneplanlægning udarbejder Bolig- og Planstyrelsen i samarbejde med relevante statslige myndigheder hvert fjerde år en 'Oversigt over de nationale interesser i kommuneplanlægningen'. Oversigten oplyser kommunerne om, hvordan de nationale interesser kan sikres i kommuneplanlægningen. Derudover indeholder oversigten en gennemgang af konkrete nationale interesser, fx drifts- og udviklingsmuligheder for produktionsvirksomheder, beskyttelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller beskyttelsesområder for kirker og andre kulturhistoriske bevaringsværdier og klimatilpasning.

For hvert interessedrama er der formuleret nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning. De enkelte nationale hensyn har ophæng i lovgivning, handleplaner, sektorplaner, landsplandirektiver, aftaler mellem myndigheder eller i politiske aftaler mellem regeringen og KL og varetages på tværs af ministerier. Fx er det Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen, der er sektormyndigheder for nationale interesser knyttet til veje og trafik, imens Miljøstyrelsen varetager interesser i medfør af naturbeskyttelsesloven.

Bolig- og Planstyrelsen og de øvrige statslige myndigheder søger i dialog med kommunerne at undgå indsigelser ved at nå til enighed om, hvordan planforslag kan tilrettes, inden de vedtages, så de ikke er i modstrid med de nationale interesser.

Ministerier, der skal fremsætte indsigelse mod kommuneplaner, hvis de strider mod de nationale interesser:

- Miljøministeriet
- Transportministeriet
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
- Kulturministeriet
- Kirkeministeriet
- Forsvarsministeriet
- Erhvervsministeriet
- Indenrigs- og Boligministeriet

Anvendelse af de nye muligheder

Kommuneplaner

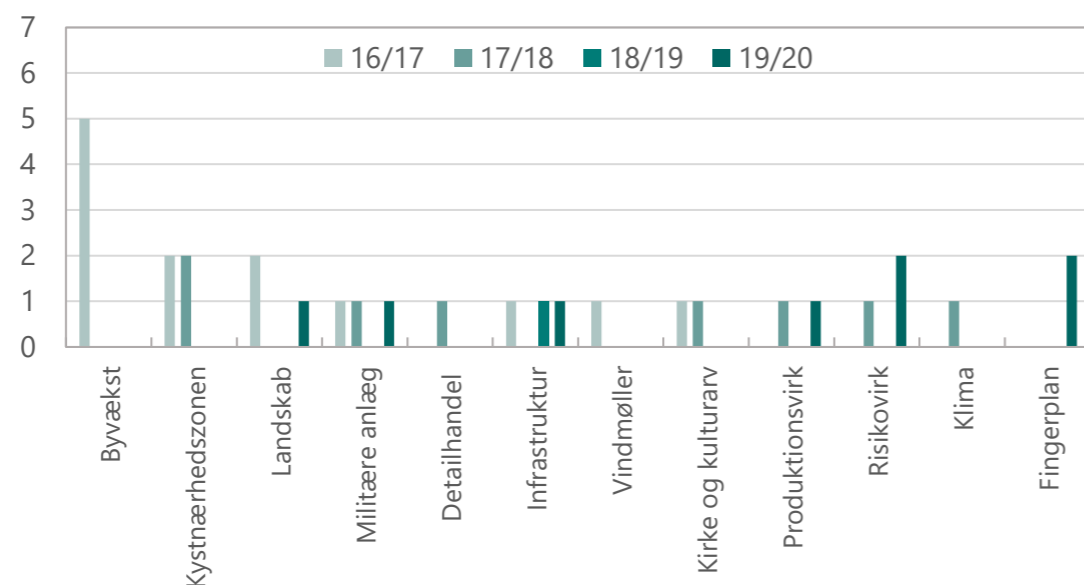
Kommunerne skal hvert fjerde år revidere deres kommuneplaner. De fleste kommuner følger denne kadence, hvilket betyder, at der i 2013 og i 2017 var mange kommuneplaner i høring. Således vil næste store runde være i 2021. I tabel 7.1 fremgår for et år ad gangen, hvor mange indsigelser staten i alt har fremsat over for kommune- og lokalplaner og kommuneplantillæg.

Plantyper	Indsigelser			Indsigelser			Indsigelser			Indsigelser		
	Antal indsigelser	Planer i alt	Andel af planer i pct.	Antal indsigelser	Planer i alt	Andel af planer i pct.	Antal indsigelser	Planer i alt	Andel af planer i pct.	Antal indsigelser	Planer i alt	Andel af planer i pct.
Kommuneplaner	7	42	16,7	2	27	7,4	1	6	16,7	3	10	25
Kommuneplantillæg	21	568	3,6	4	661	0,6	13	706	1,8	18	555	3,2
Lokalplaner	34	798	4,2	21	941	2,2	19	948	2	14	888	1,5

Tabel 7.1: Indsigelser mod kommuneplaner og lokalplaner i perioden juni 2016 – juni 2020.

Oversigten viser et mindre fald i antal indsigelser mod kommuneplaner, efter de nye regler trådte i kraft i 2017. I året før planlovsændringen blev der fremsat 7 indsigelser ud af 42 offentliggjorte kommuneplanforslag. Året efter planlovsændringen blev der fremsat 2 indsigelser ud af 27. I det andet år efter planlovsændringen, juni 2018 til juni 2019, blev der fremsat 1 indsigelse ud af 6 offentliggjorte kommuneplanforslag. I det tredje år efter planlovsændringen i perioden, juni 2019 til juni 2020, er der fremsat 3 indsigelser ud af 10 kommuneplaner. Der er således gjort indsigelse mod 6 ud af de 43 kommuneplaner, der er fremsat i perioden juni 2017 - juni 2020.

Antallet af temaer, som der er fremsat indsigelse over for, er stort set uændret i år 2016/17 og 2017/18, jf. figur 7.2. Hvor der tidligere især blev fremsat indsigelse mod byvækst og landskabsinteresser, er der efter regelændringerne i 2017 særligt fremsat indsigelse mod, hvordan produktions- og risikovirksomheder er håndteret i kommuneplanerne.

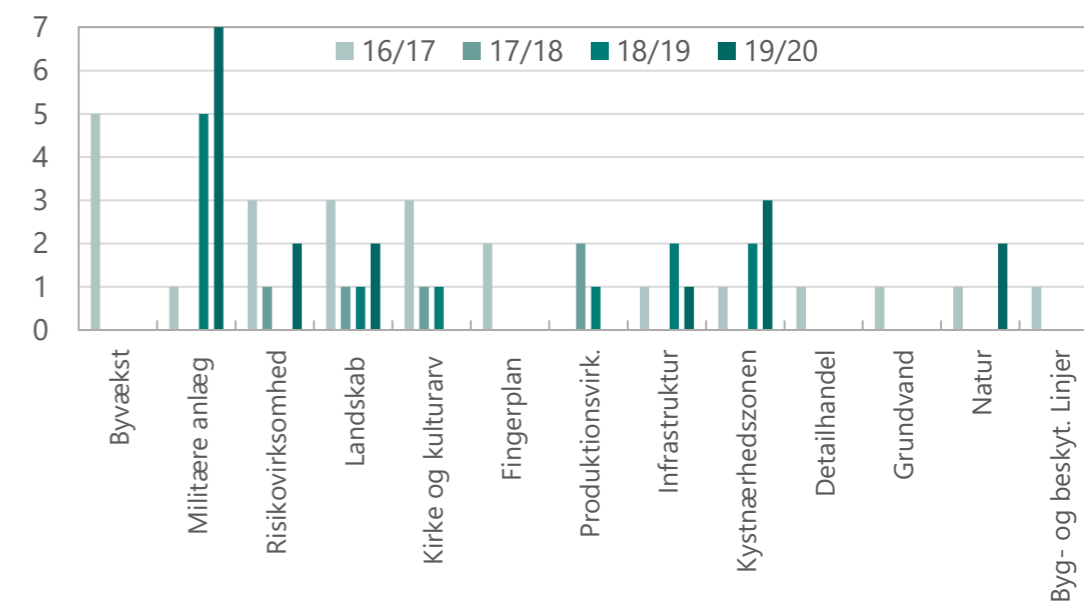

Figur 7.2. Indsigelser mod kommuneplaner fordelt på interesser. Det bemærkes, at indsigelser imod en kommuneplan kan omfatte flere interesser. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen (2020).

En del af årsagen til indsigelserne mod planforslag for detailhandel, klimatilpasning og produktionsvirksomheder vurderes at være en konsekvens af, at mange kommuner har været i slutfasen med at udarbejde forslag til kommuneplan, da de nye regler blev vedtaget og trådte i kraft. Kommunerne har således ikke haft tid til at indarbejde de pågældende temaer i kommuneplanen efter de nye regler. Faldet i antallet af indsigelser mod byvækst skyldes, at der med lovændringen blev fastsat nærmere regler for byvækst. Derfor er det ikke længere en national interesse, som staten skal påse.

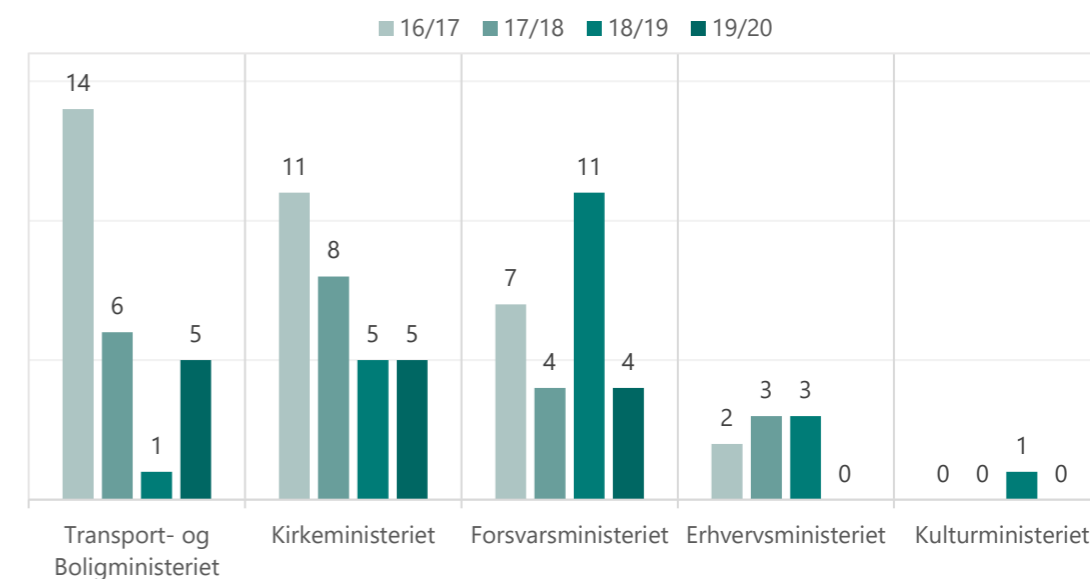
Kommuneplantillæg og lokalplaner

Andelen af indsigelser mod forslag til kommuneplantillæg var i året før lovændringen meget lav (3,7 pct.) og er faldet yderligere efter lovændringen, hvor der kun er gjort indsigelse mod hhv. 0,8 pct. det første år efter planlovsændringen, 1,8 pct. det andet år efter planlovsændringen og 3,2 pct. det tredje år efter planlovsændringen af de offentliggjorte forslag til kommuneplantillæg. Hvor der før planlovsændringen blev fremsat flest indsigelser pga. byvækst, er der efter ændringen af planloven i 2017 fremsat flest indsigelser pga. militære interesser (sektormyndighed: Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse).

Figur 7.3. Antal indsigelser mod kommuneplantillæg fordelt på interesser. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen (2020).

I figur 7.4 ses, hvilke ministerier der har fremsat indsigelser mod lokalplaner. Forsvarsministeriet har været mere aktiv pga. bl.a. radarsikkerhed og telekommunikation ved planlægning for høje bygninger og vindmøller. Både Kirkeministeriet og det daværende trafik- og boligministerium har fremsat færre indsigelser.

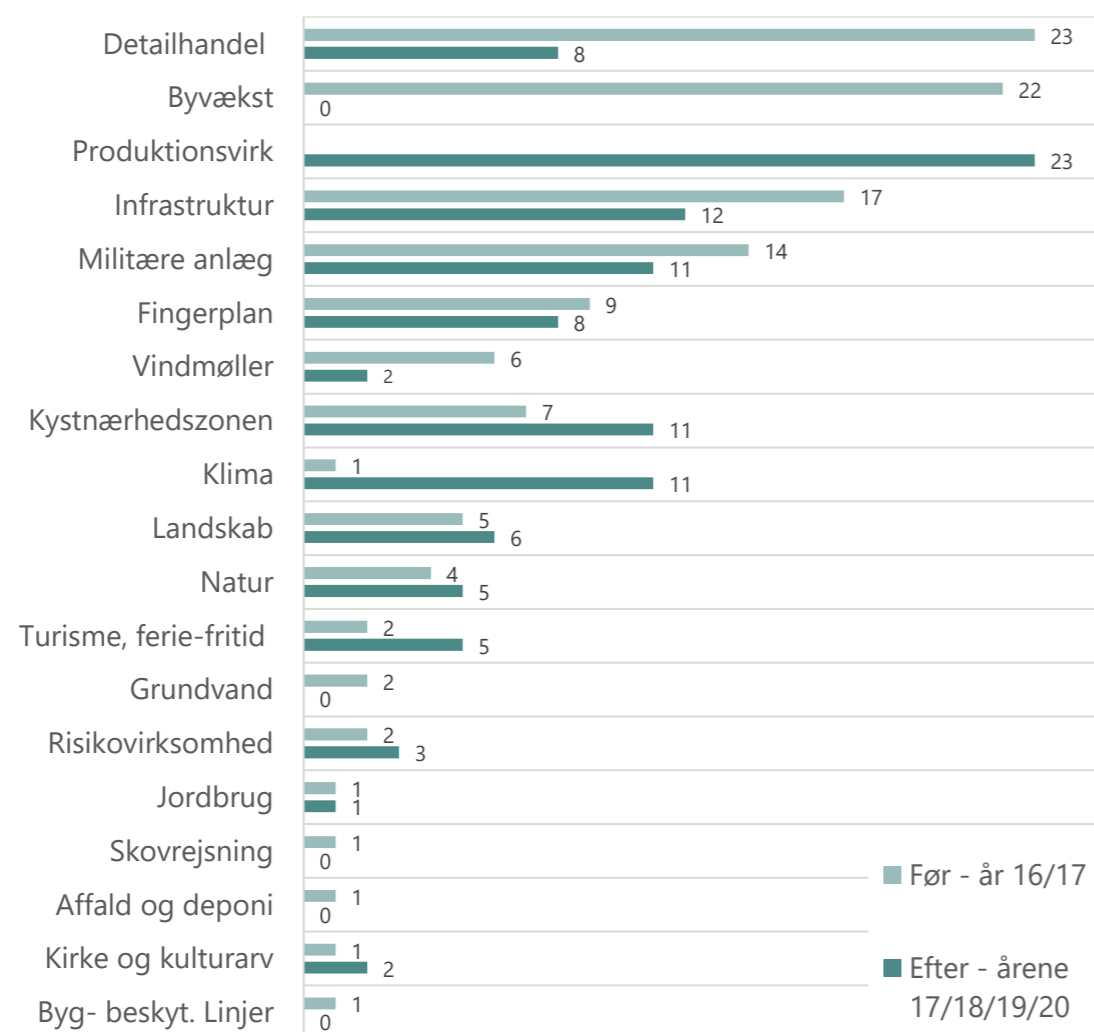

Figur 7.4. Antal indsigelser mod lokalplaner fordelt på ministerier. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen (2020). Aftaler indgået med kommunerne

Forud for en indsigelse forsøger Bolig- og Planstyrelsen at indgå aftaler med kommunerne om justering af planlægningen for så vidt angår de dele af kommuneplanen, der ikke er i overensstemmelse med de nationale interesser.

Der er indgået aftaler om ændringer og suppleringer for 34 kommuneplaner, hvilket svarer til 81 pct. af de 42 offentliggjorte planforslag før planlovsændringen. Efter planlovsændringen er der indgået aftaler for 34 kommuneplaner, hvilket svarer til 79,1 pct. af planforslagene fra juni 2017 frem til juni 2020. Herudover har der i 6,9 pct. af forslagene ikke været anledning til at indgå aftaler for så vidt angår nationale interesser.

Figur 7.5 viser fordelingen af aftaler fordelt på interesser.

Figur 7.5 Aftaler indgået om kommuneplaner fordelt på interesser. Kilde: Bolig- og Planstyrelsen (2020).

Størstedelen af aftalerne vedrører produktionsvirksomheder. Det skyldes også her, at flere kommuner har været i gang med kommuneplanrevisionen allerede inden lovens ikrafttrædelse, og derfor ikke har kunnet nå at indarbejde det nye tema i kommuneplanen. På den baggrund består hovedparten af disse aftaler af en tidsplan for, hvornår kommunen vil indarbejde retningslinjer m.v. vedrørende produktionsvirksomheder i kommuneplanen gennem et kommuneplantillæg. Den samme forklaring gør sig gældende for de syv aftaler, der er indgået ang. klimatilpasning. Her trådte lovændringen i kraft 1. februar 2018 uden overgangsbestemmelse.

Mere enkel og strategisk planlægning i kommunerne

PLANLOVEN 2017-2020

Med ændringerne af planloven i 2017 - 2020 blev der indført bestemmelser, der skulle give administrative lettelser for kommunernes planlægning. I 2017 fik kommunerne mulighed for at gennemføre mindre kommuneplantillæg og lokalplaner med kortere høringsfrister, samt mulighed for at gennemføre lokalplaner af mindre betydning med en høringsfrist på mindst to uger. Derudover blev der indført en mulighed for at give tidsbegrænsede dispensationer til midlertidig anvendelse af bygninger eller arealer. Denne ændring evalueres under kapitel 4 om byerne. Der er desuden med virkning fra 1. juli 2019 indført krav om, at kommunerne skal foretage en strategisk planlægning for landsbyer, se kapitel 3.

Nedsat frist for offentlig høring af planforslag

Et af fokusområderne i den reviderede planlov fra 2017 er administrative lettelser, herunder en forenkling af kommunernes planlægningsprocesser ved nedsættelse af høringsfristerne for planforslag. Ændringerne skal give kommunerne en større fleksibilitet i sagsbehandlingen, men samtidig fastholde retssikkerhed og gennemskuelighed for borgerne.

Data for høringsfrister, som stammer fra registreringerne i Plandata.dk, er behæftet med en vis usikkerhed. Derfor er kommunerne som led i kommuneundersøgelsen blevet bedt om at oplyse, i hvilket omfang de har benyttet sig af de nye muligheder for kortere høringsfrister. I kommuneundersøgelsen har 90 kommuner svaret på spørgsmål om høringsfrister. Af disse har 75 kommuner oplyst, at de har anvendt muligheden for kortere høringsfrister for lokalplaner, 55 kommuner har anvendt kortere høringsfrister for kommuneplantillæg, og 20 kommuner har anvendt muligheden for at udarbejde lokalplaner af mindre betydning med to ugers høring.

Mulighed for nedsættelse af høringsfrister for lokalplaner og mindre kommuneplantillæg fra otte uger til mindst fire uger

Ændring og formål

For at give administrative lettelser blev minimumskravet til høringsfristen for lokalplanforslag samt mindre forslag til kommuneplantillæg sat ned fra otte til fire uger ved lovændringen i 2017. Der er tale om en differentieret høringsperiode, som giver kommunerne mulighed for at tilpasse høringsperioden til det faktiske

behov for forberedelsestid hos borgerne afhængig af karakteren, omfanget og kompleksiteten af planerne og høringsmaterialet. For så vidt angår kommuneplaner og mere omfattende kommuneplantillæg fastholdes fristen på otte uger. En forkortelse af minimumsfristerne for høringer bidrager bl.a. til at reducere fordyrende venteperioder for bygherrer og investorer, dog ikke kortere end at borgere og virksomheder fortsat har mulighed for at kende grundlaget for og bidrage til de beslutninger, der ligger til grund for den fysiske planlægning. Dette for at kommunerne i højere grad end tidligere kan tilrettelægge en effektiv planproces.

Anvendelse af muligheder

Kommunernes besvarelser, der til en vis grad er baseret på skøn, viser, at ca. 40 procent af lokalplanforslagene har været i kortere høring end otte uger, og at nogle kommuner anvender mulighederne for kortere høringsfrister i stort omfang, men også, at ikke alle kommuner har valgt at bruge de nye muligheder. Således har ni kommuner valgt ikke at nedsætte høringsfristen for lokalplanforslag, men sender dem fortsat konsekvent i otte ugers høring. Det gælder både nogle af landets største kommuner og nogle af de mindste.

For forslag til kommuneplantillæg, der ledsager lokalplaner, har mere end halvdelen af kommunerne valgt at sende forslag i kortere høring end otte uger, mens ca. en tredjedel ikke har benyttet sig af denne mulighed.

Evalueringen viser, at siden planlovsændringen trådte i kraft den 15. juni 2017, har kommunerne i høj grad benyttet sig af muligheden for en differentieret høringsfrist for lokalplaner, mens det i lidt mindre grad gør sig gældende for kommuneplantillæg, der sendes i høring.

Mulighed for nedsættelse af høringsfrister for mindre lokalplaner ned til to uger

Ændring og formål

For at give administrative lettelser blev reglerne ændret i 2017, så det for lokalplanforslag af mindre betydning er gjort muligt for kommunerne at nedsætte høringsfristen til minimum to uger.

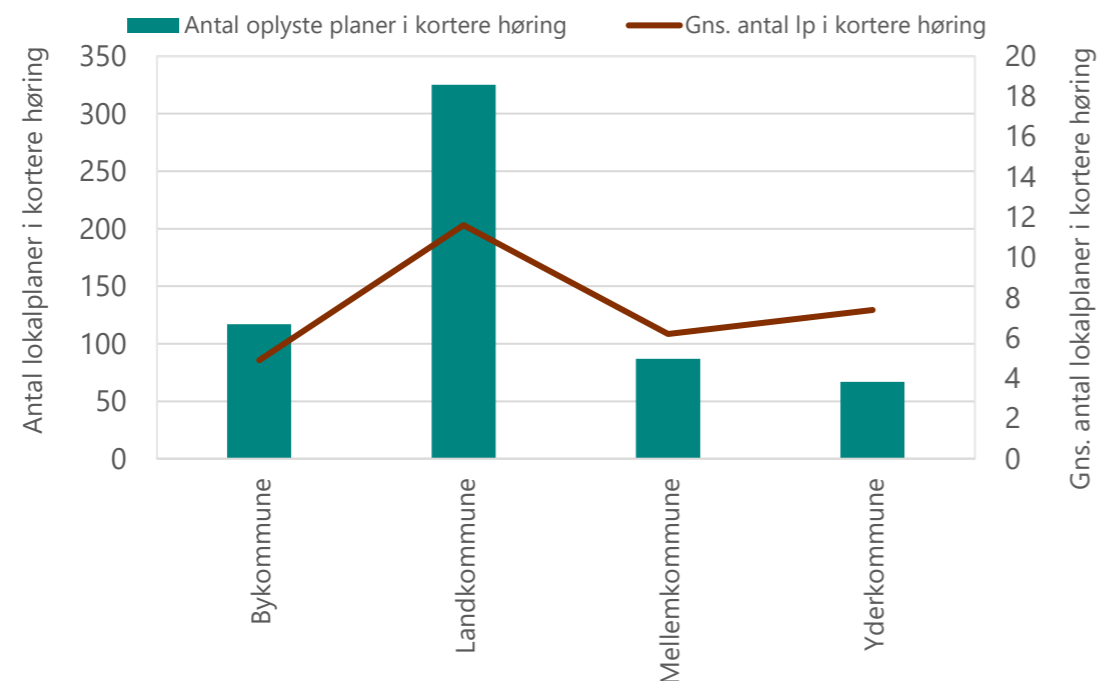
Ved lokalplaner af mindre betydning forstås bl.a. eksisterende lokalplaner, hvor der kun er brug for at ændre nogle få bestemmelser, samt nye lokalplaner hvor der kun er behov for at tage stilling til udnyttelse af et begrænset areal eller en enkelt bygning. Ændringen har til formål at forenkle og forkorte lokalplanprocessen i kommunerne, samt at lette administrationen af dispensationer og byggesager m.v. Som led i ændring af planloven blev der udarbejdet en tilhørende vejledning, som har til formål at udbrede kendskabet til det nye forenklede lokalplaninstrument.

Anvendelse af muligheder

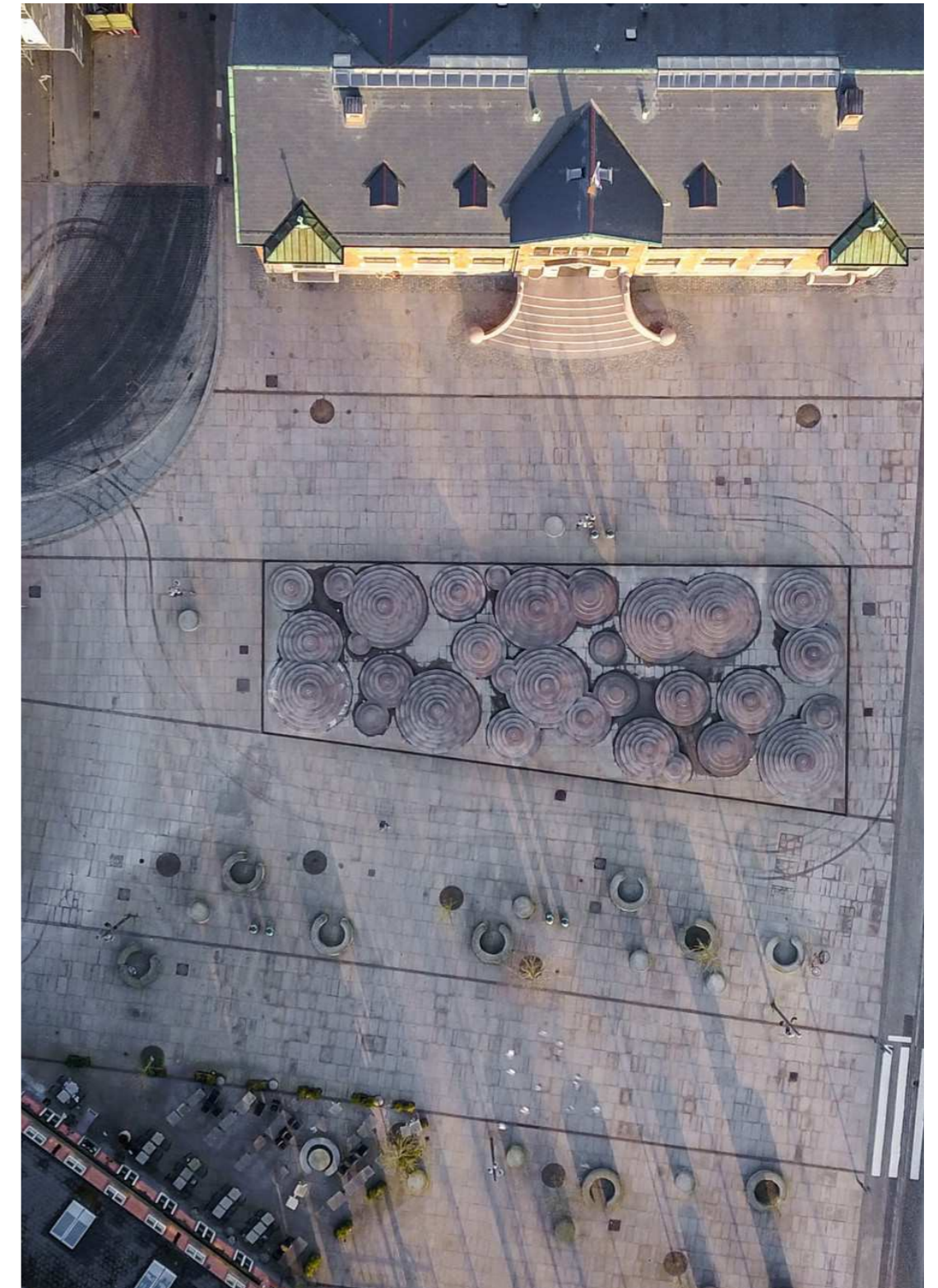
Af kommuneundersøgelsen fremgår det, at 20 kommuner samlet set har sendt 49 lokalplanforslag i høring med to ugers høringsfrist i de to første år efter planlovsændringen. 66 kommuner har oplyst, at de ikke har udnyttet denne mulighed.

Kommunernes anvendelse af den nye mulighed for at korte høringsfrister for lokalplaner til minimum fire uger vises i tabel 8.2 fordelt på kommunetype – inddeling af kommuner følger Fødevareministeriets definitionen af kommuner, se kort 3.4. Som det ses, anvender landkommunerne muligheden mest – ca. dobbelt så meget som bykommunerne. De kommuner, der har fastholdt længere høringsfrister oplyser, at det bl.a. er på baggrund af et ønske om at sikre tilstrækkelig tid til lokal og politisk stillingtagen til forslagene. En kommune nævner, at de har valgt ikke at bruge den helt korte to ugers høringsfrist af hensyn til, at parter fx pga. ferie vil være forhindret i at svare inden for fristen.

Evalueringen viser, at de nye regler anvendes, men ikke i udbredt grad. Figur 8.2 viser, hvor mange lokalplanforslag der ifølge kommunernes oplysninger har været i kortere høring end otte uger i en toårig periode efter planlovsændringen, juni 2017.

Figur 8.2. Antal lokalplaner, der ifølge kommunernes oplysninger har været i kortere høring end otte uger i en toårig periode efter planlovsændringen i 2017. Kilde: Kommuneundersøgelsen, Bolig- og Planstyrelsen (2019)

Digitalisering af planer og data

PLANLOVEN 2017 – 2020

Med ændringen af planloven i 2017 blev der givet hjemmel til at indsamle og registrere data fra kommunernes planer til brug for vurderingsmyndighedens ejendomsvurderinger. Det blev også præciseret, at offentliggørelse af planer efter planloven kan ske digitalt, samt at det for visse plantyper og afgørelser skal ske digitalt i Plandata.dk. Det skete i forlængelse af forlig mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance om et nyt ejendomsvurderingssystem.

På baggrund af denne ændring er der udviklet et nyt digitalt register, hvor alle kommuneplanstrategier, kommuneplaner og lokalplaner er registreret, og hvor kommunerne skal indberette og registrere nye planer. Der har også tidligere med hjemmel i planloven eksisteret et digitalt register, PlansystemDK. Som noget nyt skal både kommuneplaner, lokalplaner, landzonetilladelser, udbygningsaftaler og afgørelser om tilbageførsel til landzone offentliggøres i Plandata.dk. Dermed rummer Plandata.dk en større mængde af de afgørelser og planer efter planloven, som udgør det samlede plangrundlag i Danmark. Desuden foretages en mere detaljeret registrering af anvendelses- og udnyttelsesmuligheder i planerne, således at det kan indgå i datagrundlaget i et nyt ejendomsvurderingssystem. Endvidere skal høringer af kommuneplanstrategier, kommuneplaner og lokalplaner udsendes til overordnede myndigheder gennem Plandata.dk. Herved sikres det, at alle planer tilgår de relevante myndigheder.

Udvikling af Plandata.dk til brug for vurderingsmyndighedens ejendomsvurderinger

I forbindelse med ændringen af planloven i 2017 gennemførtes i perioden 2017- 2019 med udviklingen af Plandata.dk en omfattende digitalisering på planområdet som følge af Skatteministeriets efterspørgsel efter et datagrundlag til brug for ejendomsvurderingen.

Digitaliseringen bestod af:

1. Registrering af alle eksisterende kommune- og lokalplaner.
2. Udvidelse af plandataregisteret og indberetningsplatformen, så alle nye planer og afgørelser let kan indberettes.
3. Tilpasning af kortudstillinger og søgemuligheder til offentlighedens brug.

Ændring og formål

Det var nødvendigt at forbedre oplysninger om plangrundlaget for, at de kunne indgå i ejendomsvurderingen. Dvs. at de oplysninger vedr. byggeret, der som følge af kommunal planlægning er tilknyttet enhver ejendom i Danmark, skulle registreres. Det krævede, og kræver fortsat, at kommunernes afgørelser om anvendelse og udnyttelse for enkelte ejendomme eller områder trækkes ud af planen eller afgørelsen, som ligger i den retlige PDF-fil, og registreres i et register, Plandata.dk. En fordel ved at have dataene struktureret i et register er, at de derved enkeltvis kan relateres til en grund, ligesom de kan kombineres med andre data, som er relevante for vurderingsmyndigheden.

I mange tilfælde vil det kræve, at kommunerne foretager vejledende fortolkning samtidig med, at oplysningerne registreres. Det skyldes, at planloven giver kommunerne metodefrihed ift. udformning af planbestemmelser. Kommunernes involvering er vigtig, da korrekt registrering er afgørende for retvisende grund- og ejendomsvurderinger. Kommunerne forpligtiges til at registrere planer og afgørelser, der indeholder regler om anvendelses- og udnyttelsesmuligheder samt til at kontrollere oplysninger på det enkelte (del)jordstykke. Når de registrerede oplysninger ikke er entydige, udtages (del) jordstykker til kontrol i kommunerne.

Desuden skal kommunerne efter henvendelse fra overordnede myndigheder, herunder vurderingsmyndigheden, udtale sig om oplysningerne på jordstykniveau og korrigere oplysningerne, hvis de finder, at de er ukorrekte. Den sidste del er effektueret ved lov, men endnu ikke anvendt, da de nye ejendomsvurderinger ikke er udsendt.

Implementeringsaktiviteter

For at skabe et ensartet grundlag for kommunernes registrering af planer er det i planloven pr. 15. juni 2018 gjort obligatorisk for kommunerne at registrere nye planer i Plandata.dk og anvende den nye, udvidede datamodel, som bl.a. omfatter plandata om anvendelse og udnyttelsesmuligheder. Efterfølgende er der i september 2018 udstedt bekendtgørelse til planloven, der bl.a. pålægger kommunerne at kontrollere oplysninger i Plandata.dk og at korrigere oplysninger, der ikke er registreret korrekt. Dette uddybes herunder.

I 2017 blev der gennemført en registrering af anvendelses- og udnyttelsesmuligheder i alle eksisterende planer ("Førstegangsregistreringen"):

1. Alle bestemmelser om udnyttelse og anvendelse i ca. 33.500 lokalplaner er registreret i henhold til planområde, delområder og byggefelter. De resterende bestemmelser, kortbilag og redegørelser ligger fortsat i PDF-fil som en del af den vedtagne plan.
2. Alle bestemmelser om udnyttelse og anvendelse fra ca. 50.000 kommuneplanrammer er registreret. Øvrige bestemmelser er registreret som fritekst i en 'andet' kategori
3. Ca. 13.000 landzonetilladelser er registreret på den måde, at en PDF-fil er tilknyttet et jordstykke.

I 2018 konsoliderede kommunerne alle lokalplaner, der var blevet indberettet via Førstegangsregistreringen således, at der den 1. oktober 2018 eksisterede en samlet registrering af anvendelses- og udnyttelsesmuligheder. Kommunernes tilbagemelding var, at det var en krævende opgave at nå i mål således, at alle kommunale plandata vedr. anvendelses- og udnyttelsesmuligheder var registreret i Plandata.dk inden 1. oktober 2018.

Anvendelse af muligheder

Kommunerne registrerer i dag alle oplysninger om anvendelses- og udnyttelsesmuligheder i Plandata.dk, da en plan ikke kan offentliggøres og dermed bekendtgøres, før oplysningerne er registreret.

I løbet af 2019 og 2020 (frem til 31. marts) har kommunerne kontrolleret og godkendt hhv. 45.642 og 6.030 (del)jordstykker med oplysninger om anvendelse- og udnyttelsesmuligheder på jordstykkeniveau til brug for Skatteministeriets ejendomsvurderinger.

Samlet set rummer Plandata.dk ca. 350.000 geografiske områder, mod ca. 100.000 i det tidligere PlansystemDK, hvortil der er tilknyttet data i form af oplysninger om anvendelses- og udnyttelsesmuligheder. Disse oplysninger er siden 1. januar 2018 nedbrudt til ca. 4.3 mio. (del)jordstykker, som hver har et sæt af entydige oplysninger om anvendelses- og udnyttelsesmuligheder. På alle planer og afgørelser gemmes historik, således at det altid kan oplyses, hvornår hvad var gældende, og hvor det var gældende. Der findes over 300.000 versioner af de i alt ca. 35.000 vedtagne lokalplaner, hvilket er med til at give et mere detaljeret billede af arealudviklingen over tid.

Yderligere digitalisering på planområdet

Ændring og formål

Det følger af ændringen af planloven og tilhørende plandatabekendtgørelse, at følgende planer og afgørelser skal offentliggøres i Plandata.dk:

- Strategi for kommuneplanlægningen (PL § 23 a, stk. 1 og 23 a, stk. 7)
- Indkaldelsen af idéer og forslag til ændring af kommuneplaner (PL § 23 c, stk. 2)
- Kommuneplan og kommuneplantillæg (PL §§ 11 a, 11 b, 11, stk. 3, 23 c, 24 og 30)
- Lokalplaner, herunder eventuelle delområder og byggefelter (PL §§ 24 og 30)
- Andre plantyper (PL § 68)
- Udbygningsaftaler (PL §§ 21 b, stk. 4 og 5, 21 c, stk. 1)
- Landzonetilladelser (PL §§ 35 og 3, stk. 2)
- Tilbageførsel til landzone (PL § 45)

Hvert år sendes der ca. 800 lokalplaner og 600 kommuneplantillæg i høring igennem Plandata.dk. Hertil kommer 100-150 kommuneplanstrategier, indkaldelse af idéer og forslag, udbygningsaftaler samt kommuneplaner.

Med planlovens fokus på digital offentliggørelse og plandatabekendtgørelsens krav til, at det for visse plantyper (jf. listen herover) skal ske i Plandata.dk, sikres det, at høring og orientering af offentlige myndigheder foregår ens, og at alle myndigheder modtager alle relevante planhøringer og offentliggørelser. Endvidere kan kommunerne i Plandata.dk lave egne høringslister, så det sikres, at offentliggørelsen samtidig sker over for lokale høringsparter. Plandata.dk har dog ikke modul til høring og offentliggørelse overfor borgere. Med denne ensretning er det sikret at Plandata.dk indeholder en fuld historik ift. høringsdatoer, ikrafttrædelsesdatoer, ændringsdatoer og aflysningsdatoer. Dermed kan systemet oplyse, hvad der var gældende, hvor og hvornår.

Implementeringsaktiviteter

På baggrund af ovenstående ændringer har kommunerne således fået nye opgaver i relation til offentliggørelsen i Plandata.dk.

Samtidig har kommunerne selv gennemgået en digitaliseringsproces, som dog er meget forskellig. Der kan peges på følgende fællestræk:

- 79 af 98 kommuner udarbejder en digital kommuneplan i form af en hjemmeside, mens ca. halvdelen af kommunerne arbejder med digitale lokalplaner.
- Flere ser potentialer for administrative lettelser og effektiviseringer igennem digitalisering af planlægningen.
- Kommunerne ønsker at bevare deres metodefrihed i den kommunale planlægning.
- Kommunerne bruger i stadig stigende grad digitale værktøjer ifm. høringer og borgerinddragelse.
- Mange kommuner efterspørger mulighed for, at data og kort, der ligger i Plandata.dk som et samlet sæt, kan udgøre det retlige grundlag, og at der er mulighed for at aflevere planer digitalt til Plandata.dk fremfor ved PDF-fil.

Potentialerne og gevinsterne ved digitalisering af planområdet har i samarbejde med KL og kommunerne været undersøgt gennem de seneste år. Som en del af økonomiaftalen mellem regeringen og KL i 2019 udarbejdede Erhvervsstyrelsen i samarbejde med KL en business case for digitalisering på planområdet. Der blev også sammen med en stor gruppe kommuner udarbejdet et katalog over opgaver og funktioner i Plandata.dk, der kan understøtte yderligere digitalisering og kommunale forretningsbehov. Business casen konkluderede, at der kan være en samfundsmæssig værdi ved digitalisering af planer for såvel borgere, virksomheder og myndigheder. Der er hidtil ikke igangsat initiativer på dette område, bl.a. fordi der ikke er fundet finansiering.

I forlængelse heraf har Erhvervsstyrelsen i 2020 indgået i et frivilligt samarbejde med kommuner, der ønsker at fremme digitaliseringen på planområdet. I samarbejdet deltog ti kommuner, tre leverandører af digitale løsninger på planområdet til kommunerne, KL samt Bolig- og Planstyrelsen (tidligere Erhvervsstyrelsen). Formålet med samarbejdet har været, at kommunerne med egne ressourcer identificerer opgaver, som samlet for alle kommuner kan fremme digitaliseringen på planområdet. På den måde lader man de kommunale forretningsbehov definere, hvordan rammen om fremtidens digitale planer skal se ud.

En særskilt opgave ifm. digitalisering på planområdet handler om de plantyper, der udarbejdes af Bolig- og Planstyrelsen, og som udstedes som en bekendtgørelse. Erhvervsstyrelsen har tidligere i samarbejde med Søfartsstyrelsen undersøgt muligheden for, at statslige plantyper, hhv. landsplandirektiver og havplanen, bliver fuldt digitale. I dialog med Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering samt Justitsministeriet er det nu beskrevet, hvilke forhold der skal tilvejebringes, særligt i forbindelse udpegninger på kort, for at en statslig plan kan være retlig i det fuldt digitale format, dvs. uden en PDF-fil. De involverede styrelser arbejder herefter videre med at kvalificere grundlaget, således at fremtidens statslige planer også er digitale.

Anvendelse af muligheder

Kommunerne anvender i højere grad end tidligere Plandata.dk som det register, der ikke kun indeholder den aktuelt gældende plan, men også oplysningerne om planers og afgørelses offentliggørelse, ændring og aflysning. Kommunerne har i løbet af det seneste år mere end 40.000 gange opdateret oplysninger i Plandata.dk, herunder om lokalplanlagte arealer. Det tegner et billede af, at kommunerne vedligeholder og kvalificerer plandataene, og at planernes livsforløb bliver mere veldokumenteret.

Der er betydeligt mere data til rådighed i Plandata.dk i dag end tidligere, og alle data er koblet til det konkrete sted, de er gældende for. Men der er ikke ændret på, at den retlige plan, som er offentliggjort i Plandata.dk, fortsat er i form af en PDF-fil. Plandataene og digitale kort i Plandata.dk har fortsat alene vejledende status.

Klagesystemet

Nævnenes sagsbehandlingstider

Ved oprettelsen af Planklagenævnet i 2017 var der en politisk målsætning om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på længere sigt skulle nedbringes og varigt være under 6 måneder på tværs af Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Før etableringen af Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet var der opstået en sagspukkel i det tidligere Natur- og Miljøklagenævn med lange sagsbehandlingstider til følge. Denne sagspukkel, herunder en del sager af kompleks karakter, blev overtaget af Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet ved oprettelsen i februar 2017.

Planklagenævnet arbejder med en målsætning om, at alle nye sager, der er oprettet efter den 1. juli 2018, har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid (på tværs af Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet) på højst 6 måneder, samtidigt med, at sager modtaget før 1. juli 2018 afsluttes efter en nærmere fastlagt afviklingsplan.

	2018	2019	2020	2021 (feb)
Planklagenævnet	2,4	4,5	6,8	7,5
Miljø- og Fødevareklagenævnet	1,9	4,3	6,0	7,7
Gennemsnit på tværs af Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet	2,2	4,4	6,3	7,6

Tabel 10.1: Gennemsnitlig sagsbehandlingstid i måneder. Kilde: Nævnenes Hus (2020).

*Note: Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er opgjort på baggrund af nævnenes afgørelser inden for sidste 3 måneder samt på årsbasis ved årsafslutning.

	2019	2020	2021	2022
Maksimal sagsbeholdning ultimo året	1.375	675	125	0

Tabel 10.2: Mål for afvikling af beholdning af sager modtaget før 1. juli 2018 i Miljø- og Fødevareklagenævnet og Planklagenævnet. Kilde: Nævnenes Hus (2020).

For Planklagenævnet indebærer afviklingsplanen, at der for alle sager modtaget før 1. juli 2018 er en målsætning om, at disse er afsluttede senest ved udgangen af 2020. Beholdningen er ved udgangen af april 2020 nedbragt til 1033 sager heraf 309 sager i Planklagenævnet, se tabel 10.2.

	Natur- og Miljøklagenævnet			Planklagenævnet
	2014	2015	2016	2. halvår 2019
Andel af sager, som hjemvises til fornyet behandling	10 pct.	9 pct.	9 pct.	10 pct.

Tabel 10.3: Andelen af sager, der er hjemvist til førsteinstans. Kilde: Nævnenes Hus (2020).

*Note: Det er ikke muligt direkte at sammenligne tallene for det daværende Natur- og Miljøklagenævn og Planklagenævnet, idet nævnenes sagsområder er forskellige.

Som det fremgår af tabel 10.3, svarer andelen af sager, som Planklagenævnet hjemviser til fornyet behandling ved førsteinstansen, til den andel, som det daværende natur- og miljøklagenævn hjemviste.

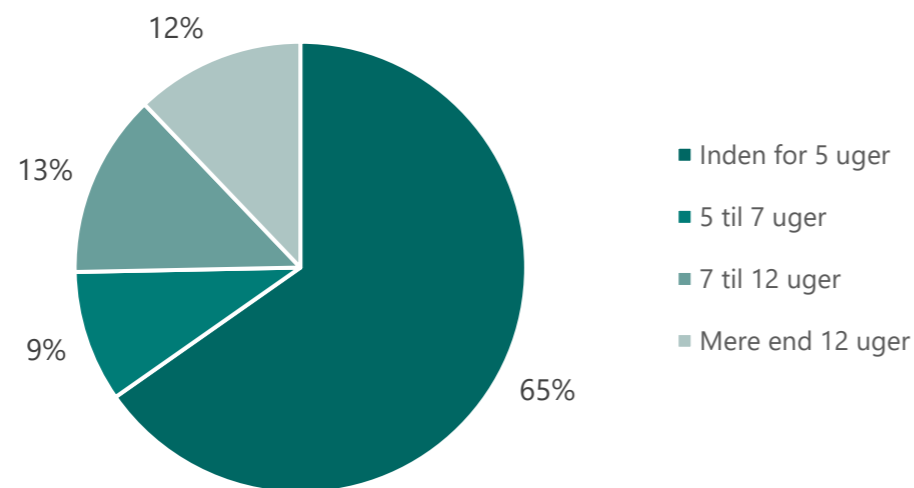

Diagram 10.4: Kommunernes oversendelsestid. Kilde: Nævnenes Hus.

*Note: Beregningen er foretaget med udgangspunkt i det tidspunkt, hvor førstestansen havde mulighed for at behandle klagen, og frem til førstestansen oversender klagen til Planklagenævnet. Perioder, hvor sagen afventer godkendelse af repræsentantskab m.v. indgår derfor ikke i beregningen. Opgørelsen er alene udarbejdet på baggrund af sager, som rent faktisk videregendes til nævnet, og sager, hvor førstestansen genoptager sin sagsbehandling, indgår således ikke i beregningen.

Diagram 10.4 viser, hvor lang tid der går, fra førstestansen modtager en klage, til klagen oversendes til behandling ved Planklagenævnet. Opgørelsen er baseret på data fra sager modtaget i nævnet i 2. halvår 2019.

Fristen for at klage til Planklagenævnet er sædvanligvis 4 uger. Det følger af § 3, stk. 1, i planklagebekendtgørelsen, at hvis førstestansen vil fastholde resultatet i en påklaget afgørelse, skal førstestansen snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Planklagenævnet. Hvis det ud fra en bred gennemsnitsbetragtning lægges til grund, at klager indgives halvvejs i løbet af klagefristen, skal kommunen gennemsnitligt senest oversende klagesagen til nævnet 5 uger efter, at klagen er indgivet. Når en sag oversendes til nævnet senere end 7 uger efter modtagelsen i førstestansen, vil den i alle tilfælde være forsinket.

Gebyr for klage til Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Tabel 10.5 viser udviklingen i antallet af klager til henholdsvis Natur- og Miljøklagenævnet, Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet i perioden 2015 til 2019.

Nævn	Antal oprettede sager					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Planklagenævnets sagsområder	944	946	515	759	932	953
Udvikling (indeks 2015 = 100)	100	100	55	80	99	101
Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsområder	1.192	909	1058	1240	1348	1390
Udvikling (indeks 2015 = 100)	100	76	89	104	113	117
I alt	2.136	1.855	1.573	1.999	2280	2343
Udvikling (indeks 2015 = 100)	100	87	74	94	107	110

Tabel 10.5: Antal oprettede sager på Planklagenævnets og Miljø- og Fødevarerklagenævnets områder i perioden 2015-2019. Kilde: Nævnenes Hus.

Gebyr	Fordeling i procent		
	2017	2018	2019
900 kr.	63 pct.	62 pct.	64 pct.
1.800 kr.	37 pct.	38 pct.	36 pct.
I alt	100 pct.	100 pct.	100 pct.

Tabel 10.6: Fordeling mellem opkrævning af 900 kr. og 1.800 kr. efter indførelsen af det differentierede klagegebyr i 2017. Kilde: Nævnenes Hus (2020).

*Note: Opgørelsen er foretaget på tværs af Planklagenævnets og Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsområder. Sager på fødevarerområdet er ekskluderet fra opgørelsen.

